

ZrNjE

iz Cerkvenjaka

GLASILO OBČINE CERKVENJAK

ŠTEVILKA 66, 1. APRIL 2021

Cerkvenjak na prvi pomladanski dan 2021

IZ VSEBINE

Covid-19 v Slovenskih goricah	2
Milijon evrov za investicije	3
Proračun Občine Cerkljenjak za 2021	7
Spodbude za razvoj kmetijstva in podeželja	10
Investicije v letu 2021	11
Iz zime v pomlad	15
Aktualno dogajanje	18
Iz organizacij in društev	22
Iz bližnje zgodovine	28

Foto: Franc Bračkovič

Tretji val epidemije covid-19

Zajel nas je tretji val epidemije. S 1. aprilom začnajo veljati zelo strogi ukrepi, ki naj bi omejili širjenje novih različic koronavirusa. Zaznamovali bodo tudi velikonočne praznike, a so nujni za zavarovanje sebe in drugih. Spoštujte jih!

COVID-19 V OSREDNJIH SLOVENSКИH GORICAH

Od začetka epidemije, 4. marca 2020, do 19. marca 2021 je bilo po podatkih Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIZJ) v osrednjih Slovenskih goricah, torej v šestih občinah v Upravni enoti Lenart, z novim koronavirusom okuženih 2130 prebivalcev.

V Občini Cerkevnik se je v tem obdobju z novim koronavirusom okužilo 198 občank in občanov, v Občini Benedikt 251, v Občini Lenart 960, v Občini Sveta Ana 258, v Občini Sveta Trojica 211 in v Občini Sveti Jurij v Slovenskih goricah 252.

V Sloveniji je bilo do 19. marca z novim koronavirusom skupno okuženih preko 205 tisoč ljudi. Takrat je bilo v Sloveniji aktivno bolnih preko 10 tisoč ljudi, proti covidu-19 pa je bilo cepljenih z enim odmerkom preko 182 tisoč in z dvema odmerkoma blizu 104 tisoč ljudi. Od začetka epidemije do 14. marca letos je v Sloveniji umrlo 4.220 ljudi, pri katerih je bila okužba z novim koronavirusom potrjena v osemindvajsetih dneh pred smrtjo, med njimi je bilo 2.057 oskrbovancev v domovih za starejše.

S PCR testi je bilo od začetka epidemije do 19. marca letos testiranih preko milijon in štiri tisoč ljudi, s HAGT testi pa preko 1.350.000 ljudi.

T. Kšela

UKREPI ZA ZAJEZITEV ŠIRJENJA IN OMILITEV POSLEDIC EPIDEMIJE

Od začetka epidemije covid-19 je minilo že več kot leto dni. Glede na spreminjajoče epidemiološke razmere državni zbor in vlada sproti sprejemata ukrepe za zajezitev širjenja novega koronavirusa ter ukrepe za omilitev posledic epidemije. Državni zbor je doslej sprejel že osem proti koronskih paketov ukrepov, vlada pa že pripravlja devetega. Iz številnega nabora ukrepov v Zrnju omenjamo le nekatere, ki so bili sprejeti v zadnjem času in ki so še posebej aktualni za naše okolje.

Epidemija je podaljšana

Vlada je na začetku marca (10. 3.) z odlokom na območju celotne Slovenije podaljšala epidemijo covid-19 za 30 dni.

Preventivni ukrepi še vedno veljajo za vse, tudi za cepljene

Čprav je veliko ljudi že prebolelo bolezen covid-19, še več pa je bilo cepljenih proti njej, moramo po priporočilih strokovnjakov še vedno vsi spoštovati preventivne ukrepe, kot so nošenje mask, umivanje rok in ohranjanje socialne razdalje. Strokovnjaki namreč opozarjajo, da so osebe, ki so prebolele bolezen in ki so bile cepljene, v zelo zmanjšanem obsegu še vedno lahko prenašalci virusa. Z nošenjem maske tisti, ki jo nosi, pokaže odgovornost do soljudi, saj nihče ne ve, kdaj postane kužen in kdaj lahko koga okuži.

Pomoč vinarjem in vinogradnikom ter nosilcem dopolnilnih dejavnosti na kmetijah

Vlada je sprejela odlok o finančnem nadomestilu zaradi izpada dohodka v proizvodnji vina, ker je obseg prodaje v času epidemije zmanjšan (gostilne in drugi gostinski lokali so zaprti, prireditve in druženja prepovedana itd.), zato vinarji ne

morejo prodati zalog. Do nadomestila so upravičeni nosilci kmetijskih gospodarstev, ki so vpisani v register pridelovalcev grozdja in vina ter so lani proizvedli najmanj 4 tisoč litrov vina. Nadomestilo znaša 938,11 evra na hektar. Kdor ima s kakšno vinsko kletjo sklenjeno pogodbo o trajnem poslovnem sodelovanju za oddajo grozdja, pa je upravičen do nadomestila v višini 327,73 evra na hektar. Najvišja višina podpore na posameznika je omejena na 20 tisoč evrov.

Državne pomoči bodo zaradi izpada dohodka deležni tudi nosilci dopolnilnih dejavnosti na kmetijah. Še posebej velik izpad dohodka imajo tisti, ki se na kmetijah dopolnilno ukvarjajo s turizmom ali s prodajo proizvodov šolam, vrtcem in drugim organizacijam, ki pripravljajo hrano.

Pomoč pridelovalcem jabolk

Vlada je sprejela odlok o finančni nadomestitvi zaradi dohodka pridelovalcem jabolk, ki se jim je zaradi epidemije dohodek zmanjšal najmanj za 30 odstotkov. Pridelovalci jabolk zaradi epidemije težje prodajo zaloge jabolk, hkrati pa izgubljajo dohodek zaradi daljšega obdobja njihovega skladiščenja in hlajenja. Višina nadomestila znaša 2.000 evrov na hektar intenzivnega sadovnjaka jablan.

Podaljšanje odlog izvršbe davčnih obveznosti za fizične osebe

Vlada je zaradi epidemije covid-19 in zaostrenih ekonomskih razmer do 18. aprila podaljšala odlog davčne izvršbe za dolžnike, ki so fizične osebe. Ta ukrep bo davčnim zavezanecem olajšal izpolnjevanje davčnih obveznosti.

Sproščena dejavnost gradbeništva

Vlada je spremenila tudi odlok o začasnih prepovedi ponujanja in prodajanja blaga in storitev potrošnikom. Od 15. marca naprej je v vseh statističnih regijah sproščena dejavnost gradbeništva. Gradbeništvo sodi med dejavnosti, ki so lahko odprte brez testiranja zaposlenih.

Tretji val epidemije?

Direktor Nacionalnega inštituta za javno zdravje Milan Krek je na novinarski konferenci opozoril, da se pandemija po svetu zopet razrašča, pri čemer sodi Evropska unija med najbolj ogrožena območja. Čprav je po novih primerih okužbe Slovenija na spodnjem delu lestvice evropskih držav, vendarle obstaja nevarnost, da jo bo zajel tretji val epidemije. Zato je še posebej pomembno, da zares vsi občani in občanke spoštujejo preventivne ukrepe.

Voditeljica vladne svetovalne skupine za covid Mateja Logar pa je dejala, da smo že na začetku tretjega vala epidemije, ki ga začinjamo na visokih številkah drugega. Po njenih besedah je sedaj na vsakem izmed nas, da naredi maksimalno, kar lahko, da bo novi val čim nižji. Ob tem je opozorila, da nam bo nekoliko lažje, ker so najbolj ranljive skupine v veliki meri že precepljene.

Cepivo AstraZeneca je varno in učinkovito

Evropska agencija za zdravila (EMA) je sporočila, da je cepivo AstraZeneca, v zvezi s katerim so se pojavili nekateri dvomi, varno in učinkovito. V Sloveniji se cepljenje s tem cepivom nadaljuje. Po sporočilu EME o tem, da je cepivo varno, so se z njim takoj cepili predsednik države Borut Pahor, predsednik državnega zbora Igor Zorčič, predsednik vlade Janez Janša, predsednik državnega sveta Alojz Kovšca ter mnogi drugi politiki iz vrst koalicije in opozicije.

T. Kšela

PREBIVALSTVO SE RAHLO POVEČUJE IN STARA

V Občini Cerkevnik je bilo po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije v drugi polovici lanskega leta skupno 2.170 prebivalcev, od tega 980 žensk in 1.190 moških. Leto dni prej je bilo v občini skupaj 2.080 prebivalcev. To pomeni, da se je v zadnjem letu število prebivalcev v občini povečalo za 90.

Povprečna starost prebivalcev in prebivalcev Občine Cerkevnik je bila 41,1 leta, kar je nekoliko manj od povprečja v Sloveniji, kjer so bili prebivalci v povprečju stari 43,6 leta.

Mimogrede povedano, znaša povprečna starost prebivalcev v Evropi, kjer živi okoli 747 milijonov prebivalcev, podobno kot v Sloveniji 43 let. V Severni Ameriki, ker živi 368 milijonov prebivalcev, so povprečno stari 39 let. V Aziji živi 4,6 milijarde prebivalcev, ki so v povprečju stari 32 let. V Latinski Ameriki in Karibih živi okoli 663 milijone prebivalcev, ki so povprečno stari 31 let. V Afriki, kjer živi več kot 1,3 milijarde prebivalcev, pa je njihova povprečna starost celo samo 20 let. Povprečen Evropejec je za 23 let starejši od povprečnega Afričana.

Zanimivo je pogledati podatke o številu Cerkevničanov in Cerkevničank po letih. Največ je tistih, ki so bili lani stari 41 let (skupaj 42), 43 let (38), 45 let (42), 47 in 48 let (po 40) in 54 let (44). V generacijah, ki so bile lani stare od 31 do 54 let, je bilo v vsaki generaciji od 31 do 44 prebivalcev. Močne so bile tudi generacije starih od 60 do 67 let. V vsaki je bilo od 42 do 28 prebivalcev. Mnogo manj številčne pa so bile generacije starih od 0 do 22 let. Starih 12 let je bilo samo 14 mladih Cerkevničanov in Cerkevničank, 13 let 14, 15 let pa celo samo 13. V generacijah starejših od 72 let je bilo manj kot 14 prebivalcev, vseh starejših od 85 let pa je bilo 21. Ob koncu lanskega leta je bilo v Občini Cerkevnik od 30 do 60 let starih 1006 prebivalcev, od 0 do 30 let pa samo 681.

Na kaj kažejo ti podatki? Govorijo o tem, da se tudi v Občini Cerkevnik prebivalstvo stara. Najbolj aktivne generacije so številnejše od generacij, ki vstopajo v aktivno življenje. Če se v Občino Cerkevnik v naslednjih letih prebivalci ne bodo

priseljevali, se bo začelo število prebivalcev v občini zmanjševati. Lani je bilo kljub priseljevanju starih manj kot leto dni samo 19 prebivalcev, starih eno leto pa je bilo 28, dve leti 18, tri leta pa 23 prebivalcev.

Kakšna pa so bila selitvena gibanja prebivalstva v Občini Cerkevnik? V zadnjih letih so bila tako kot povsod po svetu tudi selitvena gibanja v Sloveniji zelo živahna, pri čemer velja upoštevati, da se marsikdo iz različnih vzrokov prijavi na določenem naslovu, dejansko pa veliko časa preživi drugje. Še zlasti v času epidemije covid-19, ko je bilo prepovedano prečkati občinske meje, je bilo takšnih prijav prebivališča več kot običajno.

Znani so podatki o selitvenih gibanjih za leto 2019. Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije se je tega leta iz Občine Cerkevnik v druge občine odselilo 87 prebivalcev, v Občino Cerkevnik pa se jih je iz drugih občin priselilo 79. Iz tujine se jih je v Občino Cerkevnik priselilo 43, v tujino pa odselilo 8. Na račun priseljevanja se je tega leta število prebivalcev v občini povečalo za 27. Leta 2018 se število prebivalcev v Občini Cerkevnik iz tega naslova povečalo za 13 ljudi, leta 2017 pa se je zaradi selitev število prebivalcev v občini zmanjšalo za 32. Leta 2016 se je na račun selitev število prebivalcev povečalo za 16.

Če pogledamo dvajset let nazaj, je bilo selitev mnogo manj. Skratka, selitvena gibanja med občinami v Sloveniji ter iz tujine in v tujino so se v zadnjih letih krepko povečala, kar velja pri načrtovanju razvoja občine in ustvarjanju pogojev za stanovanjsko gradnjo upoštevati.

Kar se tiče naravnega prirasta prebivalstva pa je podobno kot v vsej Sloveniji tudi v Občini Cerkevnik majhen. V obdobju od 2009 do 2019 se je število prebivalcev na račun naravnega prirasta v nekaterih letih povečalo, v drugih pa zmanjšalo – v celotnem obdobju se je povečalo za enega prebivalca.

Vzpodbudni pa so zadnji podatki o sklepanju zakonskih zvez v Občini Cerkevnik. Leta 2019 jih je bilo sklenjenih 15. Toliko zakonskih zvez v občini ni bilo sklenjeno v nobenem letu po letu 2000. Razveze zakonske zveze na območju Občine Cerkevnik pa leta 2019 niso zabeležili.

T. Kšela

POGOVOR Z ŽUPANOM OBČINE CERKVENJAK MARJANOM ŽMAVCEM

MILIJON EVROV ZA INVESTICIJE

Marjan Žmavc: V Občini Cerkevnik bo letošnje leto zelo investicijsko naravnano, saj bo občina za investicije namenila več kot milijon evrov.

Dobro leto je minilo, odkar se je začela epidemija bolezni covid-19. Takrat, ko so se prvi okužili z novim koronavirusom, je le malokdo pričakoval, da se bo nevarni virus tako razširil in da bo tako trdoživ. Na vrtu, v vinogradu in sadovnjaku različne škodljivce in zajedavce uniči zima, če jih prej ne uspemo zatreti sami. Novi koronavirus pa je preživel vse letne čase in se še vedno nevarno širi. Očitno ga bo mogoče zatreti samo s cepivi, če se bo le za cepljenje odločil dovolj velik odstotek ljudi. Kako je v zadnjem letu, ki je bilo v znamenju epidemije covid-19, teklo življenje v Občini Cerkevnik? Je občini kljub epidemiji nevarne bolezni uspelo izpeljati investicije ter uresničiti naloge, ki si jih je zastavila? O tem ter nasploh o življenju v času epidemije v Občini Cerkevnik smo se pogovarjali z njenim županom Marjanom Žmavcem.

V Občini Cerkevnik se je od začetka epidemije pred letom dni do sredine marca letos z novim koronavirusom okužilo že 195 ljudi oziroma okoli 10 odstotkov prebivalcev, v Sloveniji pa blizu 200 tisoč, kar je prav tako okoli 10 odstotkov celotnega prebivalstva.

Kako teče življenje v Občini Cerkevjak leto dni po začetku epidemije? Smo se že navadili živeti z njo? Je občini v času epidemije doslej uspelo uresničiti že prej načrtovane naloge in investicije?

Epidemija ne pojenja. V zadnjem času pa se je v naši občini z novim koronavirusom okužilo znatno manj ljudi kot prej. To je verjetno tudi posledica tega, da večina občank in občanov spoštuje ukrepe in priporočila Nacionalnega inštituta za javno zdravje ter se po njih tudi ravna. Nekako smo se že navadili uporabljati maske, umivati roke ter ohranjati socialno razdaljo.

Občini je v lanskem letu in v prvih mesecih tega leta uspelo uresničiti vse načrtovane investicije in naloge. Občinski svet je sprejel tudi proračun Občine Cerkevjak za leto 2021. Kot je znano, sprejema občinski svet proračun občine dvostopenjsko – predlog smo v prvem branju obravnavali decembra lani, dokončno pa smo ga sprejeli na začetku februarja letos. Določene investicije, za katere so sredstva zagotovljena v letošnjem občinskem proračunu, že izvajamo.

Za katere investicije gre?

Javni razpis za izbiro najbolj ugodnih izvajalcev za modernizacijo posameznih odsekov lokalnih cest in javnih poti je že objavljen. Prav tako se nadaljuje gradnja in asfaltiranje pločnika proti Stanetincem od odcepa pri Tušakovih vili do križišča za Stanetince in Andrence. Občina bo zgradila pločnik in javno razsvetljavo ob njem, država pa bo poskrbela za sanacijo plazu ob križišču za Stanetince in Andrence, ki ne ogroža samo tega križišča, temveč tudi celotno cestišče na cesti Cerkevjak - Vitomarci. Sanacija tega plazu bo stala predvidoma okoli sto tisoč evrov. Na križišču bo treba cestišče sanirati do globine štirih metrov. Verjetno bo takrat cesta proti Vitomarcem delno ali v celoti zaprta, vendar to ne bo predstavljalo nepremostljive ovire, saj bo mogoče promet speljati po obvozu. Če bo občini uspelo na javnih razpisih najti najbolj ugodne izvajalce, bodo dela pri modernizaciji cestnih odsekov Živko – Andrenska graba, Stanetinci – Bratkovič, Nedeljko - Čagona in v Ivanjskem Vrhu stekla že spomladi.

Katera investicija v letošnjem letu pa bo najbolj zahtevna in najdražja?

Največja letošnja investicija bo energetska sanacija poslopja osnovne šole. Vrednost celotne investicije znaša okoli 620 tisoč evrov. To investicijo bo sofinancirala država. Občini je na razpisu Ministrstva za infrastrukturo že uspelo, tako da bomo dobili 49 odstotkov sredstev za osnovno investicijo iz državne blagajne. V nominalnem znesku to predstavlja nekaj več kot 250 tisoč evrov nepovratnih sredstev. Kljub temu pa se bo morala občina za energetska sanacija zgradbe osnovne šole zadolžiti še za 150 tisoč evrov, preostanek sredstev pa bo namenila iz proračuna. Ker sodi Občina Cerkevjak med tiste občine, ki so manj zadolžene, s pridobitvijo kredita ne bomo imeli težav.

V kakšni fazi je investicija v energetska prenovo poslopja osnovne šole?

Projekti so pripravljeni. Pričakujem, da bodo dela izvedena v času poletnih šolskih počitnic, če bo občini uspelo na razpisu zbrati najbolj ugodnega izvajalca del.

Javni razpisi lahko investicije zelo zavlečejo, če se tisti izvajalci, ki na njih niso uspeli, pritožijo.

To je problem pri vseh javnih razpisih v državi.

Kako pa napreduje širitev optičnega omrežja na območju občine?

Telekom bo letos v poletnih mesecih začel priključevati na optično omrežje okoli 160 števil tam, kjer so bile predpriprave za polaganje optičnih kablov izvedene že ob modernizaciji regionalne ceste. Tudi v prihodnje bomo pri modernizaciji cestnih odsekov pripravili vse potrebno za polaganje optičnih kablov.

Pri gradnji optičnega omrežja računamo tudi na projekt RUNE, ki bo zagotovil širokopasovno optično infrastrukturo uporabnikom na podeželskih območjih v Sloveniji in na Hrvaškem, sofinanciran pa je iz evropskega sklada CEBF. Ta

projekt je namenjen za gradnjo optičnega omrežja v tako imenovanih belih lisah, kjer telekomunikacijska podjetja zaradi razpršene poselitve nimajo ekonomskega interesa za polaganje optičnih kablov. Če ne bo težav, denimo s služnostmi, bodo priključke začeli izvajati že jeseni.

Cerkevjak bo kmalu dobil tudi svojo lekarno, ali ne?

Res je. V Cerkevniku bo svojo poslovalnico odprla Lekarna Špringer iz Gornje Radgone, ki ima svoje poslovalnice že v Gornji Radgoni, Apačah, Razkrižju in Rogoševcih. Od Ministrstva za zdravje smo po večmesečnih prizadevanjih za to že dobili soglasje. Že lani je soglasje izdala tudi Lekarniška zbornica Slovenije. Sedaj mora občina Lekarna Špringer dodeliti samo še koncesijo, pa bodo izpolnjeni vsi pogoji za odprtje njene poslovalnice v Cerkevniku.

Občina Cerkevnik pa se ni mogla vključiti v javno lekarniško mrežo, ker po sedanjem Zakonu o lekarniški dejavnosti za to ne izpolnjuje vseh pogojev. Dejansko pa občank in občanov ne zanima, ali je lekarna zasebna ali javna, pomembno je, da bodo lahko prišli do zdravil v domačem kraju. Tako bodo lahko Cerkevnikjanke in Cerkevnikjanci po obisku zdravnika družinske medicine v domačem kraju nabavili v domačem kraju še zdravila. To je še posebej pomembno za starejše občanke in občane, ki so imeli doslej težave z nabavo zdravil v Lenartu ali drugih urbanih središčih.

Kako pa je z zobozdravstveno ambulanto v Cerkevniku?

Z Ministrstvom za zdravje se pogovarjamo tudi o tem, da bi v Cerkevniku odprli zobozdravstveno ambulanto. Zdravstveni dom Lenart nima interesa, da bi v Cerkevniku odprl svojo ambulanto. Odpreti pa jo je pripravljen zasebni koncesionar, če bi pridobili zanj polovico programa. Za to si občina prizadeva in si bo prizadevala še naprej. Kar se tiče opreme, imamo zobozdravstveno ambulanto že opremljeno in bi moral koncesionar zamenjati samo zobozdravstveni stol, ki je zastarel, kar je pripravljen storiti.

Lekarna bo predvidoma v novem trgovsko poslovnem objektu, ki ga na nekdanjem Zimičevem zemljišču gradi podjetje Gradnje, dom, okolje (GDO) iz Gornje Radgone. Pred časom je gradnja tega objekta zastala, ali ne?

Avno pred kratkim je gradnja trgovsko poslovnega objekta ponovno stekla. Na gradbišče so že pripeljali tudi veliko gradbenega materiala. Za občino je ta objekt, ki ga gradi zasebni investitor, pomemben, saj bo v njem poleg lekarne tudi trgovina. Pred objektom pa bo okoli 30 parkirnih mest, ki bodo za celoten Cerkevnik še kako dragocena.

Več parkirišč je že pred časom občina uredila tudi pred pokopališčem.

Res je. Pred pokopališčem je več kot 30 parkirišč. Skupaj s parkirišči pred novim trgovsko poslovnim objektom jih bo ob vzhodni vpadnici v Cerkevnik preko 60. To bi za normalne razmere moralo zadostovati. Ker se bo Mercatorjeva trgovina preselila v novi trgovsko poslovni objekt, se bodo v strogem središču Cerkevnikja zmanjšale potrebe po parkiriščih.

Ali sedaj parkirišča, ki jih je občina zgradila za občinsko stavbo, zadostujejo za trenutne potrebe?

Ob prometnih špicah parkirišč v strogem centru Cerkevnikja še vedno primanjkuje. Zato občina načrtuje izgradnjo parkirišč tudi na travniku nasproti Gostišča pri Antonu na tako imenovanem Petrovičevem bregu. Zemljišče za to parkirišče je občina že odkupila. Kdaj bo občina tam uredila parkirišče, ki bo imelo dva nivoja, pa še ne morem napovedati, ker finančna sredstva za to investicijo še niso zagotovljena.

Pred kratkim ste imeli župani občin iz območja upravne enote Lenart ter iz Svetega Andraža in Ptuja sestanek s predstavniki ministrstva za infrastrukturo, Direkcije Republike Slovenije za

infrastrukturo in Darsa. Govorili ste o investicijah v državne ceste na območju Slovenskih goric. Kaj ste se dogovorili?

Župani smo opozorili na odseke na državnih cestah na območju svojih občin, ki bi jih bilo potrebno modernizirati.

Sam sem se najprej zahvalil za 2,2 milijona evrov, ki jih je država v minulih štirih letih vložila v modernizacijo regionalne ceste skozi Cerkvenjak. Izpostavil pa sem tudi, da nekateri cestni odseki na državnih cestah na območju naše občine kličejo po prenovi oziroma modernizaciji. Gre za odsek regionalne ceste R2 - 439 po dolini Brengove od avtostrzovine Rojko do občinske meje oziroma do Drvanje. Po rekonstrukciji kliče tudi cesta R3-734 od Cerkvenjaka proti Svetemu Andražu od centra do občinske meje. Enako velja za regionalno cesto R3-747 iz Ivanjcev skozi Cogetince in naprej do Oseka oziroma do meje z občino Sveta Trojica.

Slovenske gorice bodo v naslednjih letih dobile tudi nove kolesarske poti, ki bodo povečale mobilnost domačinov in privabljale turiste in druge obiskovalce. Koliko kilometrov kolesarskih poti bo na območju Občine Cerkvenjak?

Ob in na državnih cestah bo na območju naše občine deset kilometrov kolesarskih poti, na lokalnih cestah pa devet kilometrov. Občina bo investirala izgradnjo kolesarskih poti in stez samo ob lokalnih cestah, medtem ko bo njihovo gradnjo na državnih cestah financirala država. Občina bo za svoj del investicije v naslednjih letih namenila od 180 do 190 tisoč evrov. Evropska unija bo projekt izgradnje kolesarskih poti sofinancirala v višini 80 odstotkov celotne investicije. Glavnina del v okviru tega projekta bo izvedena v letih 2022 in 2023.

V naši občini bo večina kolesarskih poti tako na državnih kot na lokalnih cestah izvedena tako, da bodo speljane in ustrezno označene ob robovih cest. Tako jih bodo lahko uporabljali kolesarji, pa tudi avtomobilisti, kadar kolesarjev ne bo. Seveda pa bo hitrost vožnje po cestah s kolesarskimi potmi ustrezno omejena. Na določenih odsekih, denimo skozi dolino Brengove od avto trgovine do Drvanje, pa bo kolesarska steza ob cestišču zgrajena na novo.

Kakor kaže bo letošnje leto za Občino Cerkvenjak kljub epidemiji zelo investicijsko naravnano. Koliko sredstev bo občina namenila za investicije?

Skupna vrednost investicij, ki jih bo občina izvedla letos, presega milijon evrov. Šest odstotkov primerne porabe kar znaša okoli 160 tisoč evrov, bo občina dobila od države po Zakonu o finančni razbremenitvi občin iz naslova sredstev za uravnoteženje razvitosti občin. V preteklosti smo ta sredstva pridobivali po 23. členu Zakona o financiranju občin.

Koliko bo letos znašala povprečnina, ki jo bodo dobile občine?

Za letošnje leto znaša povprečnina 628,20 evra. Lani je povprečnina prvotno znašala 589,11 evra, aprila pa jo je vlada zvišala na 623,96 evra in izplačala razliko tudi za nazaj.

Občina iz svojega proračuna veliko sredstev nameni tudi za sofinanciranje različnih programov in projektov na področju športa, društvenih dejavnosti, kmetijstva in podobno. Za kakšna sredstva gre?

Za sofinanciranje programov športa preko javnega razpisa ima občina letos na voljo 16 tisoč evrov. Za razpis za sofinanciranje programov društev bo namenila 9 tisoč evrov. Za razpis za sofinanciranje ohranjanja in spodbujanja razvoja kmetijstva in podeželja na območju občine bo namenila 20 tisoč evrov. Občina veliko sredstev nameni tudi za različne socialne pomoči občanom. Trenutno imamo denimo samo v domovih za starejše in drugih oblikah institucionalnega bivanja 11 občank in občanov, za katere plačujemo oziroma doplačujemo oskrbnine. Sofinanciramo tudi razliko do ekonomske cene bivanja otrok v vrtcu, prevoz otrok v šolo in nazaj, pomoč na domu in še bi lahko našteval.

Koliko sredstev pa je v občinskem proračunu rezerviranih za sofinanciranje malih čistilnih naprav?

Za ta namen je v občinskem proračunu za letošnje leto na voljo 16 tisoč evrov. Tistim, ki bodo zgradili malo čistilno napravo, bo občina investicijo sofinancirala v višini 1.500 evrov. Za prečrpališče pa bo investitor dobil tisoč evrov.

Občina vsako leto investira tudi v vodovodno omrežje. Kaj nameravate storiti letos?

Lani smo prekopali na Mariborski vodovod uporabnike v Ivanjskem Vrhu in Cogetincih, ki so bili dotlej priključeni na vaško zajetje. Letos pa bomo prekopali na Ptujski vodovod uporabnike v Grabonoškem Vrhu.

Pripravljate tudi elektronsko informacijsko tablo Cerkvenjak na dotik.

Namestili jo bomo na pročelje zgradbe v središču kraja, v kateri sta občina in Kulturni dom Cerkvenjak v središču kraja. Obiskovalci bodo na dotik dobili vse poglavitne informacije o kraju in njegovih kulturnih in naravnih znamenitostih, ki jih je vredno obiskati.

Občina je nabavila tudi nov defibrilator, s pomočjo katerega lahko vsakdo človeku ob zastoju srca reši življenje, če ga le zna uporabiti.

To je že tretji defibrilator v občini. Namestili smo ga pri trgovini Ploj v Smolincih. Eden je nameščen na občinski zgradbi, drugi pa v Športnorekreacijskem centru.

Občina bo letos izvedla še veliko drugih investicij. Vse je preprosto nemogoče omeniti. Poleg tega pa namerava občina začeti tudi postopek za spremembo občinskega prostorskega načrta. To je velik projekt, ki traja običajno več let. Kaj želi občina z njim zagotoviti?

Strokovna opravila bo občina ponovno zaupala podjetju Urbis iz Maribora, ki je bilo v tej funkciji že ob pripravi prostorskega načrta občine leta 2015. Občina bo občane pozvala, naj podajo svoje predloge ob spremembi prostorskega načrta.

Na območju občine se pojavljajo potrebe po novih zazidljivih parcelah za individualno gradnjo. Brez njih razvoj kraja in občine ni mogoč. Prav tako potrebujejo investitorji več zazidljivih zemljišč za gradnjo večstanovanjskih zgradb. Nakazujejo se tudi potrebe po novih javnih površinah. Občina potrebuje tudi zemljišča za javno infrastrukturo. Sprejemanje novega občinskega prostorskega načrta bo zlasti priložnost za lastnike zemljišč, da spremenijo njihovo namembnost glede na svoje potrebe in načrte v prihodnosti. Ob tem, ko si prizadevamo, da bi na območju občine pridobili več zemljišč za individualno gradnjo, pa se moramo zavedati, da je treba izgubljena kmetijska zemljišča nadomestiti z novimi. To pa ni lahko.

Koliko je pravzaprav težek občinski proračun za letošnje leto, s katerim nameravate uresničiti toliko investicij in drugih nalog?

Na prihodkovni strani je težek 2.454.000 evrov, na odhodkovni pa 2.583.000 evrov. Kot že rečeno, se bo morala občina zadolžiti za 150 tisoč evrov, nekaj sredstev pa smo v letošnji proračun prenesli iz lanskega leta. V teh številkah so že zajeta sredstva, ki jih bo občina pridobila na osnovi Zakona o finančni razbremenitvi občin in ki jih je v preteklosti pridobivala po 23. členu Zakona o financiranju občin.

Kako pa bo letos, ko je epidemija covid-19, s spomladansko raboto?

V takšni obliki, kot so rabote običajno, je letos spomladi ne bo. Upam pa, da jo bomo lahko izvedli pozneje, če bodo epidemiološke razmere to omogočale. Kdo ve, morda jo bomo lahko izvedli maja. Zaželeno pa je, da vsakdo sam opravi pomladanska dela okoli svoje hiše in v bližnji okolici. Ne dvomim, da bodo mnogi, ki si želijo živeti v urejenem okolju, to tudi storili, četudi uradno rabote ne bo.

Zadnje čase v medijih veliko slišimo in beremo o Občini Cerkevjak.

Res je. Okrepili smo sodelovanje z BK TV in NET TV ter s portalom Maribor 24, občina pa ima svojo spletno stran tudi na Facebooku. Poleg tega ima občina tudi svojo spletno stran www.cerkvenjak.si, ki je dobro obiskana.

Za konec še vprašanje, kaj v teh pomladnih in predprazničnih dneh želite občankam in občanom?

Želim jim, da bi uspešno opravili pomladanska dela, ki jih načrtujejo. Še posebej pa vsem občankam in občanom želim vesele in mirne velikonočne praznike, predvsem pa, da bi vsi ostali zdravi.

Tomaž Kšela

IZ DELA ORGANOV OBČINE

13. redna seja Občinskega sveta Občine Cerkevjak

PREDLOG ODLOKA PRORAČUNA ZA 2021 PRIMEREN ZA DRUGO BRANJE

Koronavirus, ki je lani našel tudi prvega moža Občine Cerkevjak Marjana Žmavca, je posledično zamajal sprejetje občinskega proračuna Občine Cerkevjak še v letu 2020. Ker torej tega niso mogli sprejeti še v lanskem letu, je imela Občina Cerkevjak v obdobju januar–marec 2021 začasno financiranje.

Potem ko so prvo branje proračuna opravili na trinajsti redni seji še decembra lanskega leta, je za naslednjo sejo, da bi še lahko v lanskem letu v drugem branju prečesali Odlok o proračunu Občine Cerkevjak za leto 2021, zmanjkalo časa. V prvem branju na predlagani proračun, ki ga je predhodno obravnavala tudi Komisija za proračun že v novembru 2020, bistvenih pripomb ni bilo. So pa svetniki predlagali, da se v občinski proračun ključni še asfaltiranje cestnega odseka od Ekološke kmetije Plohl v Andrencih do ceste, ki vodi proti Kadrencem v eni smeri in drugi po andrenski dolini proti Lubi vodici. Izkazali so tudi željo, da bi nekaj več sredstev v proračunu namenili društvom.

Tako so svetniki in svetnici potrdili Odlok o proračunu Občine Cerkevjak za leto 2021 v prvem branju. Kot je razvidno, se na sejah upoštevajo ukrepi vlade in navodila NIJZ za preprečevanje širjenja koronavirusa.

Razumljivo so svetniki in svetnici tudi na 13. redni seji Občinskega sveta Občine Cerkevjak naprej po podanem predlogu župana Marjana Žmavca potrdili dnevni red seje kot tudi sklepe 12. redne in 6. dopisne seje.

V nadaljevanju seje pa so z določenimi pripombami in predlogi potrdili oziroma sprejeli vse točke dnevnega reda aktual-

ne 13. redne seje Občinskega sveta Občine Cerkevjak.

Tako so, kot že omenjeno, z nekaj svojimi predlogi za uvrstitve v proračun v prvem branju sprejeli Odlok občinskega proračuna za leto 2021. Se seznanili in potrdili sklep o začasnem financiranju Občine Cerkevjak za obdobje 1. 1. do 31. 3. 2021. Sprejeli Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi Skupne občinske uprave Maribor. Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o kategorizaciji občinskih cest v Občini Cerkevjak, ki so ga sprejeli po skrajšanem postopku, ter sklep o določitvi cene programov Vrtca Cerkevjak.

Svetniki so imeli kar nekaj vprašanj v zvezi z izvajanjem zimske službe. V občini imamo novega izvajalca zimske službe in bilo je opaziti nekaj težav. Mag. Vito Kraner, direktor cerkvenjaške občinske uprave, je pojasnil, da je dosedanjemu domačemu izvajalcu potekla pogodba, ki je ni bil več pripravljen podaljšati. Znotraj občine niso našli novega izvajalca, ki bi bil pripravljen prevzeti zimsko službo. Zato so sklenili dogovor s Pomgradom, d. d., ki zdaj izvaja to službo s podizvajalci. Ker ti niso natančno poznali terena in razmer, je ob prvem pluzenju prišlo do nekaj težav. Nekatere so bile upravičene. Ne pa vse, pluzenje dvorišč na račun občine zagotovo ne. Vseh blizu 70 kilometrov cest pa tudi ni možno splužiti in posipati naenkrat.

Svetnikom je uspelo s predlogom, da se asfaltira tudi odsek ceste v dolžini 290 metrov do Ekološke kmetije Plohl v Andrencih.

Precej vprašanj je bilo glede načrtovanega nakupa novega, močnejšega traktorja. Kresala so se mnenja o tej potrebi kot o sposobnostih zaposlenih in javnih delavcih v režijskem obratu. Na koncu so prišli do ugotovitve, da ga je smiselno nabaviti, saj zdaj za sedanjega iztržijo solidno kupnino. Delavci imajo tudi ustrezne izpite. Z novim, močnejšim traktorjem pa bodo lahko sami opravili več različnih opravil in ne bo treba najemati zunanjih izvajalcev.

Vrsto vprašanj in predlogov so svetniki in svetnici na župana Žmavca in občinsko upravo naslovili tudi pri pobudah in vprašanjih svetnikov.

Franc Bratkovič

14. redna seja Občinskega sveta Občine Cerkvenjak

LETOŠNJI PRORAČUN JE TEŽEK 2 MILIJONA 454 TISOČ EVROV

Največ za energetska sanacijo šole, asfaltirani oziroma preplasteni bodo tudi štirje vaški cestni odseki.

Sprejete Odloka o proračunu Občine Cerkvenjak je bila glavna tema tudi 14. redne seje Občinskega sveta Občine Cerkvenjak v sredo, 3. februarja. So pa tokrat obravnavali 8 točk dnevnega reda. Poleg proračuna za 2021 v drugem branju je izstopala še točka dnevnega reda Sklep o mnenju Občine Cerkvenjak k osnutkom pokrajinske zakonodaje.

Kot je bilo pričakovati, je seja in najpomembnejša točka dnevnega reda potekala brez pretresov, saj so se svetniki in svetnici s predlogom proračuna z njihovimi upoštevanimi pripombami v prvem branju odloka proračuna s 13. seje z njim načelno že strinjali. Cerkvenjaški občinski proračun je težek 2 milijona 454 tisoč evrov na prihodkovni strani, na odhodkovni pa 2 milijona 583 tisoč evrov. Neto zadolževanje znaša okoli 50.000 evrov. Od tega so za investicije namenili 1 milijon 168 tisoč evrov in kar 620 tisoč evrov bo šlo za energetska sanacija Osnovne šole Cerkvenjak. V sklopu tega projekta bodo toplotno izolirali fasado šole, stropne, zamenjali dotrajana lesena okna in uredili določen del podstrešja v uporabne površine. Preplastili oziroma modernizirali bodo tudi štiri odseke občinskih cest: v Stanetincih Gabrovec – Bratkovič, Kadrenci od regionalne ceste do Športno-rekreacijskega centra, Cogetinci–Ivanjski vrh in Andrenci–Ekološka kmetija Plohl. Tudi letos bodo nadaljevali s širitvijo druge faze izgradnje Vitalin parka. V programu imajo še nekaj drugih manjših investicij. Za potrebe režijskega obrata pa nakup močnejšega traktorja, s katerim bodo lahko sami opravili več del.

Končno bo v proračunu dočakal sanacijo tudi odsek močno načete pred 40 leti, v veliki meri iz žepov tamkajšnjih prebivalcev, modernizirane ceste v Stanetincih. Kot je razvidno s fotografije, je na delu tudi manjši plaz, zato se prebivalci sprašujejo, ali bo sanirano tudi plazenje ceste.

Kot vse občine je zadolžena tudi Občina Cerkvenjak. Z 31. 12. 2020 znaša njena zadolženost 823.727 evrov. V letu 2021 je predvidena 927.000 evrov. To na prebivalca za leto 2020 pomeni 401 evro, ob koncu letošnjega leta pa 459 evrov.

Treba je vedeti, da občinski proračun niso le naložbe v komunalno infrastrukturo, temveč tudi samo delovanje občine,

šolstvo, vrtec, sociala, kmetijstvo, turizem, društva in organizacije in nenazadnje tudi politični sistem. Vse to se rado pozabi.

Na seji občinskega sveta so svetniki in svetnici potrdili tudi Sklep o mnenju Občine Cerkvenjak k osnutkom pokrajinske zakonodaje. Virtualno jim jo je nadzorno in temeljito predstavil dr. Borut Holcman, izr. prof. na Pravni fakulteti Maribor in član Strokovne skupine Državnega sveta Republike Slovenije za pripravo pokrajinske zakonodaje.

Temeljni namen in cilj regionalne decentralizacije je učinkovito in pregledno upravljanje ter zagotavljanje kakovostnih storitev za lokalno in regionalno prebivalstvo ter zagotavljanje skladnejšega regionalnega razvoja, ki mora temeljiti na zmanjšanju naraščajočih razlik, krepitvi policentrizma, ohranjanju poseljenosti in izboljšanju možnosti za dvig blagostanja prebivalcev in prebivalcev ter ekosistemov vseh geografskih območij Slovenije. Pokrajine naj bi štele vsaj 100 tisoč prebivalcev, s čimer ne bi izgubljale možnosti opravljanja zahtevnejših nalog. Mestni občini Ljubljana in Maribor bosta imeli poseben status. Upravni sedeži pokrajin, naj ne bi bili odlagališče odsluženi in skurompiranih politikov, česar je ljudi najbolj strah.

V Cerkvenjaku si želijo, da bi bil sedež pokrajine, ki naj bi zaživele čez dve leti, na Ptuju in njeno ime Štajerska pokrajina.

Na seji so med drugim sprejeli tudi sklep o oprostitvi plačila uporabe mrliške veže v času epidemije.

Kot vse seje Občinskega sveta Občine Cerkvenjak se tudi ta ni končala brez pobud in vprašanj svetnikov.

Franc Bratkovič

PRORAČUN OBČINE CERKVENJAK ZA LETO 2021 IN PRIHRANKI IZ NASLOVA ZAKONA O FINANČNI RAZBREMENITVI OBČIN

Občinski svet Občine Cerkvenjak je na svoji 13. redni seji, dne 23. 12. 2020 obravnaval proračun Občine Cerkvenjak za leto 2021 v 1. branju. Seja je bila prvotno sklicana 25. 11. 2020, vendar nam je zaradi okužbe župana in veljavnih ukrepov zaradi širjenja preprečevanja okužbe z boleznijo COVID-19, ni uspelo izpeljati pravočasno. Tako je bila druga obravnava proračuna šele na 14. redni seji dne 3. 2. 2021, ko ga je občinski svet tudi potrdil. Ker proračun za leto 2021 ni bil sprejet do konca leta 2020, da bi lahko začel veljati s 1. 1. 2021, je župan sprejel sklep o začasnem financiranju Občine Cerkvenjak za 1. tromesečje leta 2021.

Višina sprejeta proračuna znaša 2.454.412 EUR prihodkov in 2.583.033 EUR odhodkov. Presežek odhodkov nad prihodki v višini 245.157 EUR smo pokrili z ostanikom sredstev na računu ob koncu preteklega leta v višini 78.419 EUR in z neto zadolževanjem v višini 50.202 EUR (novo zadolževanje v višini 150 tisoč EUR in odplačilo dolgoročnega dolga iz preteklih let v višini 99.798 EUR). Zadolževanje je potrebno zaradi zagotovitve sredstev za izvedbo največje investicije letos, in sicer energetske sanacije objekta OŠ Cerkvenjak - Vitomarci, ki bo na podlagi projektantskega predračuna znašala 620 tisoč EUR. Investicija bo sofinancirana tudi iz državnega proračuna in iz sredstev EU v skupni višini 352,7 tisoč EUR, tako da znaša lastni delež iz proračuna občine 267 tisoč EUR.

Glavni vir prihodkov proračuna je dohodnina, ki temelji na izračunu primerne porabe in povprečnine. Ta za leto 2021 znaša 628,20 EUR/prebivalca (v letu 2020 je bila 623,96 EUR/prebivalca); skupni prihodki iz tega naslova tako znašajo 1.538.189 EUR oz. 62,6 % celotnih prihodkov proračuna. Davki na premoženje in domači davki na blago in storitve so ocenjeni na 116,7 tisoč EUR, nedavčni prihodki 310 tisoč EUR in transferni prihodki v višini 456,5 tisoč EUR. Med transferne prihodke letos namesto sredstev sofin. po 23. čl. ZFO uvrščeni prihodki iz državnega proračuna za uravnoteženje razvitosti občin v višini 161,7 tisoč EUR, ki občini pripadajo v skladu z Zakonom o finančni razbremenitvi občin (v nadaljevanju ZFRO). Porabljena bodo za investicijo energetske sanacije objekta OŠ Cerkevjenjak-Vitomarci.

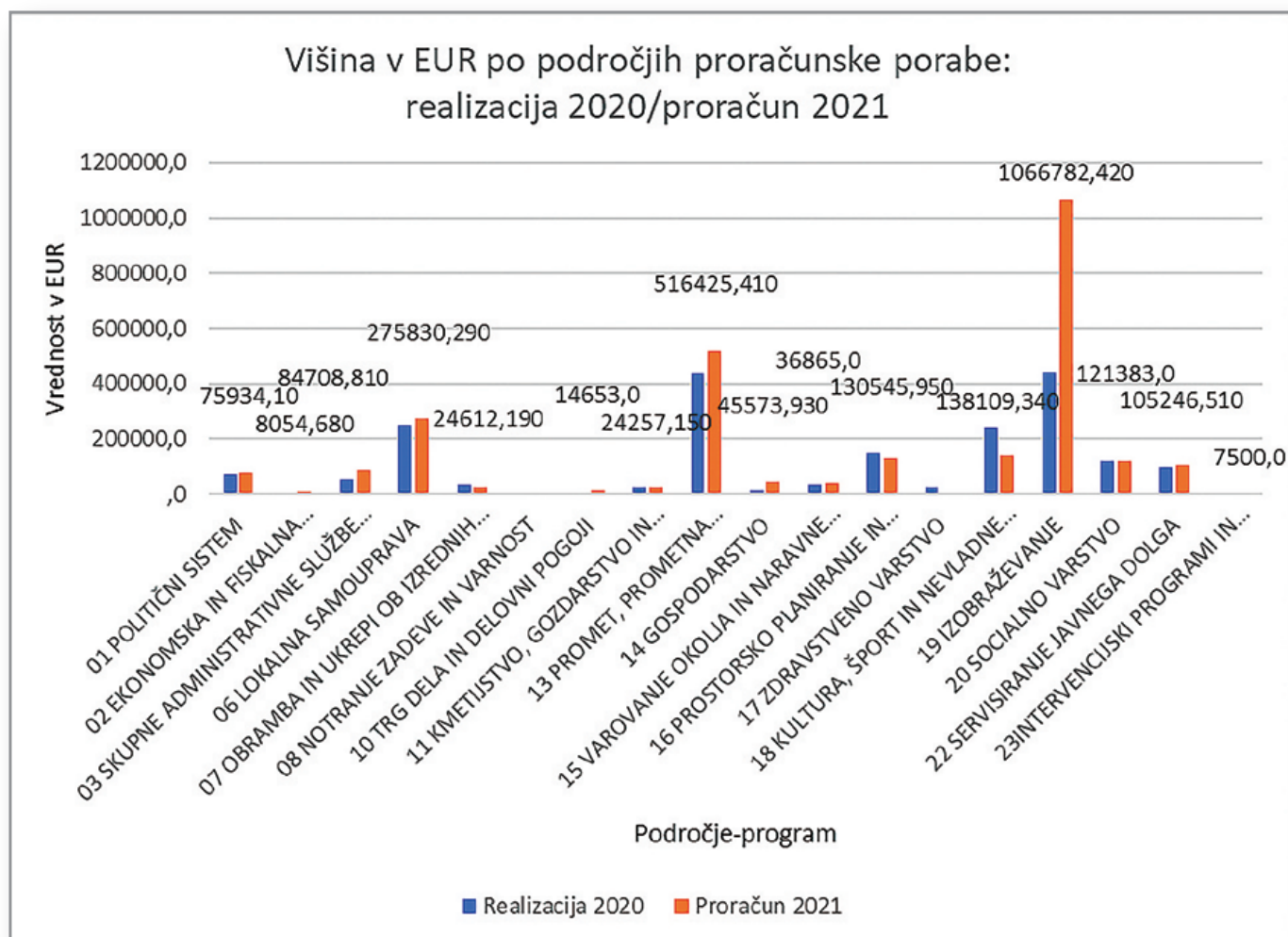
Po področjih proračunske porabe se največji del sredstev v višini 1,06 mio EUR v letu 2021 namenja za izobraževanje oz. za izvajanje dejavnosti varstva, vzgoje in izobraževanja otrok, kamor je vključena tudi investicija energetske sanacije objekta osnovne šole. Precejšen delež predstavljajo sredstva za financiranje vrtecev (cca. 330 tisoč EUR). Glede na delež v proračunu je po višini zagotovljenih sredstev, na drugem mestu področje prometa, kjer se načrtuje 516 tisoč EUR, in sicer za vzdrževanje in modernizacijo cest in pločnikov z javno razsvetljavo ter zimsko službo. Program lokalna samouprava zajema sredstva za delovanje občine (plače in materialni stroški). Za zagotavljanje socialnega varstva, kot je domsko varstvo invalidov in ostarelih, financiranje družinskih pomočnikov in drugih ranljivih skupin, programov pomoči na domu izvajalca Doma Danice Vogrinc in razne druge oblike pomoči, bo potrebnih cca. 121 tisoč EUR. Načrtovani izdatki za izplačila subvencij v kmetijstvu znašajo 20 tisoč EUR, denarne nagrade za dijake in študente 3.600 EUR, finančne spodbude za novorojenčke 4.500 EUR, financiranje gasilske službe v višini cca. 20

tisoč EUR. V okviru sistema za zaščito in reševanje se načrtuje nakup še enega defibrilatorja, tako da bodo odslej v naši občini na različnih lokacijah kar trije. Za financiranje programov društev na področju kulture, športa ter ostalih društev in organizacij, ki izvajajo programe v Občini Cerkevjenjak, se načrtuje 112 tisoč EUR, kjer se sredstva prejemnikom dodeljujejo na podlagi javnih razpisov, razen knjižnične dejavnosti in sofinanciranje investicij, kjer se sredstva dodelijo s pogodbo. Za spodbujanje razvoja turizma so načrtovana sredstva v skupni višini cca. 36 tisoč EUR, v okviru katerih so načrtovana tudi sredstva za izvedbo projekta LAS »Cerkevjenjak na dotik« (postavitev interaktivne table v centru Cerkevjenjaka). V okviru programa »prostorsko načrtovanje«, so zagotovljena sredstva v višini 130,5 tisoč EUR in predstavljajo načrtovane izdatke za financiranje gradnje vodovoda, nadaljevanje komunalnega opremljanja zemljišč za stanovanjsko gradnjo, ažuriranje prostorskih evidenc in ureditev in vzdrževanje pokopališča. Znotraj programa varovanje okolja in naravne dediščine so načrtovana sredstva v višini cca 31 tisoč EUR, v okviru katerih je za sofinanciranje izgradnje malih komunalnih čistilnih naprav zagotovljenih 17 tisoč EUR, ostalo pa za vzdrževanje in upravljanje kanalizacije in čistilnih naprav.

Celotni izdatki za investicije so načrtovani v višini cca 1,2 mio EUR, kar predstavlja 46,7 % celotnega proračuna.

Naslednji grafikon prikazuje načrtovane izdatke po področjih proračunske porabe v letu 2021 in primerjavo z realizacijo proračuna za leto 2020 (slika spodaj).

Zakon o finančni razbremenitvi občin (Ur. l. RS št. 189/20), ki je bil sprejet lani decembra, velja pa od 1. 1. 2021 dalje, je poleg finančnih koristi za občino, prinesel tudi bistveno poenostavitev pridobivanja in koriščenja sredstev iz proračuna države za uravnoteženje razvitosti občin (bivši 23. čl. ZFO). Gre za sred-

stva, ki so občini pripadala v višini 6 % primerne porabe, vendar jih v letih 2016 do 2020 država ni uspela zagotoviti v celotni višini, ampak le v višini 4 % oz. v l. 2020 6 %, pa še ta so bila razdeljena na povratni in nepovratni del, pri čemer je koriščenje povratnega dela sredstev predstavljalo dolgoročno zadolževanje. Občina Cerkevjenjak se je tako v obdobju 2016-2020 s koriščenjem povratnega dela sredstev iz proračuna države za sredstva po 23. čl. ZFO dolgoročno zadolžila za skupno 321.744,69 EUR. Kredit je sicer brez obresti in brez stroškov odobritve ter z moratorijem 2 leti, vendar je kljub vsemu kredit, ki ga bo potrebno oz. ga že prva tri leta že odplačujemo. Nepovratni del sredstev je v tem obdobju znašal 335.421 EUR, kar pomeni, da je bilo iz proračuna države za investicije iz naslova 23. čl. ZFO odobrenih in porabljenih 657 tisoč EUR. Sredstva za uravnoteženje razvitosti občine odslej prejemamo v mesečnih deležih brez kakršnegakoli dokazovanja o porabi le-teh.

ZFRO je poleg omenjene poenostavitve pridobivanja sredstev iz proračuna države, prinesel še druge finančne koristi za občinski proračun. Tako je prešla na državo tudi obveznost plačevanja prispevkov za obvezno zdravstveno zavarovanje brezposelnih oseb in oseb, mlajših od 18 let, ki nimajo statusa državljanstva, kar pomeni prihranek v našem proračunu za cca. 18 tisoč EUR/letno. Prav tako je na državo prešla obveznost plačevanja mrliško pregledne službe, sanitarnih obdukcijskih in tehnične pomoči v zvezi z obdukcijskimi, kar predstavlja prihranek v višini cca. 5 tisoč EUR/letno. Z ZFRO je na državo prešla tudi finančna obveznost plačevanja družinskih pomočnikov in subvencioniranje tržnih najemnih družinam, ki jim v skladu z Zakonom o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, pripada subvencija pri najemninah. Iz tega naslova bo v našem proračunu za cca. 16 tisoč EUR/letno manj izdatkov, vendar bomo slednje letos morali še morali zagotavljati iz občinskega proračuna, v prihodnjem letu pa nam bo država ta sredstva vrnila. Pod črto lahko rečemo, da bo imela Občina Cerkevjenjak na podlagi ZFRO za skupno cca. 39 tisoč EUR manj izdatkov za financiranje socialnih transferjev oz. v letošnjem proračunu cca. 23 tisoč EUR. S potrditvijo proračuna za leto 2021 v 2. branju smo ta sredstva na podlagi pobude članov občinskega sveta, namenili za investicijo dokončanja modernizacije ceste Andrenci-Živko-Andrenška graba v dolžini 290 m.

Proračun Občine Cerkevjenjak za l. 2021 je bil objavljen v Uradnem glasilu slovenskih občin, dne 5. 2. 2021 (UGSO št. 6/2021).

*Simona Kramberger, mag. posl. ved,
višja svetovalka za proračun in finance*

SKUPNA OBČINSKA UPRAVA MARIBOR

SOU Maribor - vzoren primer medobčinskega sodelovanja

Ministrstvo za javno upravo je v lanskem letu občinam nakazalo sredstva za sofinanciranje skupnih občinskih uprav (SOU) v višini nekaj več kot 6,1 milijona evrov.

SOU Maribor, ki ga je ustanovilo osemnajst občin, med njimi tudi Občina Cerkevjenjak, je tako (kot ena izmed 51 skupnih občinskih uprav, delujočih na območju Slovenije) v letu 2020 prejela 554.855,27 EUR sredstev za delovanje Medobčinskega inšpektorata in redarstva ter Medobčinskega urada za varstvo okolja in ohranjanje narave.

Država sofinancira delovanje skupnih občinskih uprav za enajst nalog, višina sofinanciranja pa je odvisna od števila nalog, ki jih za občine ustanoviteljice opravlja SOU. Stimulativno nagrajevanje občinskega povezovanja občine tako vodi v zdru-

ževanje resursov na različnih področjih. Dokaz slednjega je tudi dejstvo, da je s 1. februarjem 2021 pod okriljem SOU Maribor zaživela Skupna notranjerevizijska služba, katere ustanovitev so podprli predstavniški organi vseh občin ustanoviteljic. Po sprejetju sklepa o potrditvi tovrstnega predloga s strani mestnega sveta Mestne občine Maribor je bilo gradivo v rekordnem času meseca dni obravnavano in deležno podpore tudi na občinskih svetih vseh ostalih sedemnajstih občin ustanoviteljic.

Skupna občinska uprava pomeni skupno opravljanje posameznih nalog in sicer na način, ob katerem izkušnje ene občine lahko koristijo vsem. Verjamemo in dokazujemo, da je sposobnost stopiti v čevlje drugega vrednota, ki jo je mogoče vzpostaviti tudi na ravni institucij.

V SOU Maribor se zavedamo, da lahko le s povezovanjem in skupnim nastopanjem presežemo povprečje in ustvarimo pogoje za boljše življenje v regiji. Obljubljamo pravičnost, vztrajnost in napredek. Strast in upanje za doseg cilja zato gradimo na zavedanju, da je vsaka izmed naših ustanoviteljic enako pomembna in v nečem posebna.

mag. Zorica Zajc Kvas, vodja SOU Maribor

OBVESTILO

o zbiranju pobud za spremembo namenske rabe zemljišča v Občinskem prostorskem načrtu (OPN) Občine Cerkevjenjak

Občina Cerkevjenjak obvešča občane in vso zainteresirano javnost, da pričinja z zbiranjem pobud za spremembo namenske rabe zemljišča v občinskem prostorskem načrtu (OPN) občine Cerkevjenjak. Vsi zainteresirani lahko podajo svoje pobude in predloge, vezane na spremembo namenske rabe prostora na obrazcu, ki je na voljo na spletni strani občine Cerkevjenjak www.cerkvenjak.si ali se oglasijo v prostorih Občine Cerkevjenjak, kjer lahko vlogo prevzamejo osebno. Rok za vložitev pobude je **15. 9. 2021**.

S spremembo Zakona o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 61/2017), občina od 1. junija 2018, oz. od sprejetja Odloka o določitvi stroškov lokacijske preveritve in takse za obravnavo pobud za spremembo namenske rabe prostora v Občini Cerkevjenjak (Uradno glasilo slovenskih občin, št. 26/2019) zaračuna takso za obravnavo pobude za spremembo namenske rabe zemljišča, in sicer:

- za spremembo osnovne namenske rabe prostora: 100 EUR;
- za spremembo podrobne namenske rabe prostora: 50 EUR;
- za spremembo v primarno rabo (gozdna, kmetijska, vodna) se taksa ne plača.

Če se vloga nanaša na več parcel, se za posamezno pobudo šteje pobuda dana za spremembo namembnosti na enovitem zaokroženem območju v okviru ene enote urejanja prostora. Zavezanec za plačilo takse je vlagatelj pobude.

Plačilo takse ne zagotavlja spremembe namenske rabe prostora v OPN, temveč zgolj obravnavo ustreznosti pobude na občini z vidika njene skladnosti s temeljnimi pravili urejanja prostora, cilji prostorskega razvoja občine in pravnimi režimi v prostoru ter z vidika možnosti opremljanja zemljišča s komunalno opremo in drugo gospodarsko javno infrastrukturo.

Plačilo takse je pogoj za nadaljnjo obravnavo pobude. Če taksa kljub pozivu občine ne bo plačana, se bo štelo, da je pobudnik odstopil od pobude.

Za dodatne informacije pokličite na Občino Cerkevjenjak, tel. 02 729 57 00 ali pišite na e-naslov: obcina@cerkvenjak.si

Metka Lah Simonič

TUDI V NOVI FINANČNI PERSPEKTIVI BODO SPODBUJALI RAZVOJ KMETIJSTVA IN PODEŽELJA

Člani občinskega sveta Občine Cerkevjak so sprejeli spremembe in dopolnitve »Pravilnika o ohranjanju in spodbujanju razvoja kmetijstva in podeželja v Občini Cerkevjak za programsko obdobje 2015 – 2020.« Ta pravilnik je veljal do 31. decembra lani, v praksi pa se je pokazal kot ustrezen in dober.

Ker je Evropska unija na začetku letošnjega leta stopila v novo finančno obdobje 2021 – 2027 je bilo mogoče pričakovati, da bo na področju spodbujanja in razvoja kmetijstva v Evropski uniji prišlo do določenih sprememb. Vendar pa so zaradi posledic epidemije covid-19 postopki sprejemanja nove programske sheme za naslednjo finančno perspektivo zastali, zato je Evropska komisija podaljšala veljavnost nekaterih svojih uredb. Med drugim je podaljšala tudi trajanje Uredbe de minimis, ki omogoča dodeljevanje državne pomoči gospodarskim subjektom tudi na področju kmetijstva, gozdarstva in ribištva, do konca leta 2023. V Evropski uniji je sicer državna pomoč podjetjem in drugim gospodarskim subjektom prepovedana zaradi varovanja svobodne gospodarske pobude in konkurence med ponudniki blaga in storitev na enotnem trgu Evropske unije. Izjeme so le državne pomoči, dodeljene po uredbi de minimis. V Sloveniji je za obravnavo, ocenjevanje in spremljanje državne pomoči in pomoči de minimis v splošnem pristojno Ministrstvo za finance, medtem ko je za pomoč v kmetijstvu, gozdarstvu in ribištvo pristojno Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. To ministrstvo pa je dosedanjo shemo pomoči podaljšalo do 30. junija 2023. Zato so v Občini Cerkevjak podaljšali veljavnost Pravilnika o ohranjanju in spodbujanju razvoja kmetijstva na podeželju v Občini Cerkevjak tudi za to finančno perspektivo.

Kako bo občina pomagala kmetijskim gospodarstvom v bodoče? Tako kot doslej jim bo pod določenimi pogoji dodeljevala pomoč za naložbe v opredmetena ali neopredmetena sredstva na kmetijskih gospodarstvih v zvezi s primarno kmetijsko proizvodnjo. Prav tako se bodo kmetje lahko potegovali za pomoč za naložbe v ohranjanje kulturne in naravne dediščine na kmetijskih gospodarstvih, za naložbe v predelavo in trženje kmetijskih in živilskih proizvodov ter za naložbe v nekmetijsko dejavnost na kmetijah. Poleg tega se bodo lahko kmetje na razpisih potegovali za pomoč pri izobraževanju in usposabljanju na področju nekmetijskih dejavnosti ter predelave in trženja. Tudi društva s področja razvoja podeželja in kmetijstva se bodo lahko še naprej potegovala za podporo svoji dejavnosti. Čeprav so nekateri najavljali spremembe pri pomočeh kmečkimi gospodarstvom, jih letos in naslednje leto zaradi epidemije covid-19 še ni za pričakovati. V proračunu Občine Cerkevjak za letošnje leto je za pomoč kmetijskim gospodarstvom za omenjene ukrepe rezerviranih 20 tisoč evrov, medtem ko bo občina naslednje leto in leta 2023 za te pomoči preko občinskega razpisa namenila predvidoma po 21 tisoč evrov.

Sicer pa je občina razpis za dodelitev finančnih sredstev za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja na svojem območju za leto 2021 že objavila. Nanj se lahko prijavijo fizične in pravne osebe, ki ustrezajo pogojem iz pravilnika in imajo sedež ali naložbo na območju občine.

Tomaž Kšela

JAVNI RAZPIS

za dodelitev finančnih sredstev za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja v Občini Cerkevjak za leto 2021

Občina Cerkevjak je 5. 3. 2021, objavila »Javni razpis za dodelitev finančnih sredstev za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja v Občini Cerkevjak za leto 2021.«

Rok za oddajo vlog je do:

- 1. 13. 5. 2021, do 15. ure (za PRVO odpiranje in obravnavo vlog, predvidoma dne 18. 5. 2021).**
- 2. 9. 9. 2021, do 15. ure (za DRUGO odpiranje in obravnavo vlog, predvidoma dne 14. 9. 2021) – če sredstva ne bodo porabljena.**

Razpisna dokumentacija je objavljena na spletni strani Občine Cerkevjak, <http://www.cerkvenjak.si/>, rubrika Razpisi in objave ali pa pokličite na tel. št. 02 729 57 00 in vam jo pošljemo po pošti.

Občinska uprava Občine Cerkevjak

SOFINANCIRANJE PROGRAMOV ŠPORTA, USPOSABLJANJA IN DELOVANJA ŠPORTNIH DRUŠTEV

Tako kot vsako leto bo tudi letos Občina Cerkevjak sofinancirala programe športa, usposabljanje strokovnih kadrov v športu, delovanje športnih društev in zvez ter športne prireditve. Občinski svet je že sprejel letni program športa v občini za leto 2021, s katerim je določil vrsto in obseg športnih programov in področij, ki jih bo občina sofinancirala iz svojega proračuna. Sredstva za realizacijo letnega programa športa so v proračunu Občine Cerkevjak za letošnje leto že zagotovljena.

K letnemu programu športa v Občini Cerkevjak je pred njegovim sprejemom podala pozitivno mnenje Športna zveza Cerkevjak. V športni zvezi so ocenili, da so vrste in obsegi športnih programov v programu športa ustrezni ter da je primerna tudi višina sredstev za njihovo sofinanciranje.

Po zakonu o športu, ki je začel veljati junija 2017, za izvajanje nacionalnega programa športa na lokalni ravni občinski svet sprejme letni program športa v občini. Pred njegovim sprejemom, pa mora mnenje o njem podati občinska športna zveza, če seveda obstaja. Z letnim programom športa občina določa programe in področja športa, ki se v posameznem koledarskem letu financirajo iz javnih sredstev ter obseg sredstev iz občinskega proračuna za njegovo izvedbo. Občinska športna zveza je po zakonu dolžna svoje mnenje podati v roku enega meseca, sicer lahko občinski svet program športa sprejme mimo nje.

Občina Cerkevjak bo v letošnjem letu preko javnega razpisa sofinancirala priložnostno športno vzgojo otrok in mladine, športno vzgojo otrok in mladine usmerjenih v kakovostni in vrhunski šport, kakovostni šport odraslih, športno rekreacijo in šport starejših. Za programe s teh področij bo namenila 13.500 evrov. Poleg tega bo za izpopolnjevanje strokovnih delavcev prispevala 500 evrov, za delovanje športnih društev in zvez tisoč evrov in za pomembne lokalne športne prireditve tisoč evrov. Skupaj bo torej za sofinanciranje športnih programov in področij preko javnega razpisa namenila 16.000 evrov.

Poleg tega pa bo občina sofinancirala tekoče in investicijsko vzdrževanje Športno rekreativnega centra Cerkevjak, za kar bo namenila nekaj več kot 19 tisoč evrov, za ureditev odvodnjavanja v njem pa še blizu 14 tisoč evrov. Za pripravo dokumentacije za drugo fazo izgradnje Vitalin parka bo občina letos namenila štiri tisoč evrov, nekaj sredstev pa bo prispevala tudi za športne prireditve ob občinskem prazniku, za promocijo športa »Veter v laseh« ter za sofinanciranje investicije cerkvenjaškega aerokluba. Skupaj bo za področja, ki niso predmet javnega razpisa, Občina Cerkevjak letos namenila nekaj več kot 41 tisoč evrov.

T. Kšela

PROBLEMATIKA ČIŠČENJA GREZNIC

V občini Cerkevjak opravljamo pogodbeno za režijski obrat, naloge Lokalne gospodarske javne službe odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode. V sklop teh nalog spada tudi praznjenje oz. čiščenje greznic in odvoz mulja iz hišnih čistilnih naprav. Četrta točka 15. člena Uredbe o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode (Uradni list RS, št. 98/2015 in 76/2017) določa, da je prevzem in odvoz blata iz malih komunalnih čistilnih naprav obvezna naloga izvajalca javne službe. V 17. členu je določeno, da je prevzem blata obvezen najmanj 1x na 3 leta. Na podlagi 21. člena velja enako za greznico, ki se pod določenimi pogoji enači z malo komunalno čistilno napravo. Vsi tisti zavezanci, ki niso priključeni na javno kanalizacijsko omrežje, ki se zaključuje v čistilno napravo, morajo obvezno najmanj 1 x na 3 leta izvesti čiščenje greznice in odvoz blata iz malih komunalnih čistilnih naprav, to storitev lahko izvede le izvajalec Lokalne gospodarske javne službe odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode. Preden se bo storitev izvedla, bo zavezanec najmanj od 10-14 dni pred izvedbo o tem pisno obveščen. Če zavezanec zavrne storitev, se o tem obvesti pristojno inšpekcijsko službo.

Cena odvoza mulja iz greznice znaša 17,00 €/m³ z DDV.

AGJ, d. o. o., Sektor Komunala; Direktor: Goran Rebernik

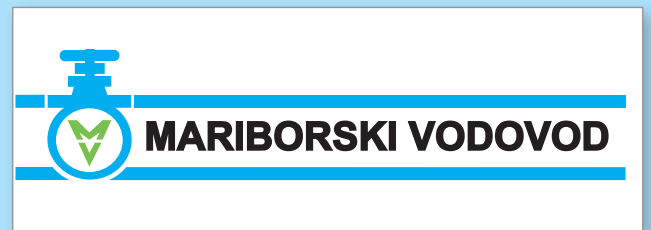
PITNA VODA V CERKVENJAKU JE VARNA

Skladnost pitne vode je Mariborski vodovod, d. d. tudi v letu 2020, tako kot do sedaj, zagotavljal z izvajanjem notranjega nadzora po izdelanem HACCP načrtu oziroma z obvladovanjem procesov od črpanja podzemne vode, njene obdelave, prečrpavanja in distribucije do uporabnikov. Skladnost pitne vode se je spremljala na črpališčih, na omrežju v vodooskrbnih objektih in pri uporabnikih (večinoma v osnovnih šolah in vrtcih ter deloma v gostinskih objektih). Izvajanje notranjega nadzora se je vršilo v skladu z določili Pravilnika o pitni vodi (Ur.l.RS, št. 19/2004, 35/2004, 26/2006, 92/2006, 25/2009 in 74/15).

Skupno je bilo v sklopu izvajanja notranjega nadzora v letu 2020 odvzetih 2.164 vzorcev za mikrobiološka preskušanja in 103 za kemijska preskušanja. Na celotnem sistemu Mariborskega vodovoda d.d. je bilo v letu 2020 mikrobiološko neskladnih 3,65 % vzorcev, kemijsko je bilo neskladnih 0,97 % vzorcev.

Podrobnejše poročilo ter več podatkov o kakovosti pitne vode se nahajajo na spletni strani: <http://www.mb-vodovod.si/>

Pitno vodo, ki jo je v letu 2020 dobavljal Mariborski vodovod za občino Cerkevjak, Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano ocenjuje kot skladno z zahtevami Pravilnika o pitni vodi. Glede na obseg opravljenih preskušanj ocenjujejo pitno vodo kot varno.

INVESTICIJE V LETU 2021

CESTE, VODOVOD, REGIONALKA IN PLOČNIK, NOVO NASELJE, SANACIJA ŠOLE

MODERNIZACIJA OBČINSKIH CEST

V letu 2021 so načrtovanih več investicij v cestno infrastrukturo in sicer:

- »MODERNIZACIJA CESTE JP 703 - 613 (Cerkevjak – Andrenci - Živko)« v dolžini 312 m.
- »MODERNIZACIJA CESTE JP 738 031 (ČAGONA - NEDELJKO)« v dolžini 116 m
- »UREDITEV JP 703 611 (STANETINCI-BRATKOVIČ-VOGRIN)« v dolžini 330 m;
- »SANACIJA VOZIŠČA JP 703 502 (COGETINCI - DRUŽOVEC - IVANJSKI VRH)« v dolžini 415 m;
- OBNOVA CESTE IN IZGRADNJA PLOČNIKA NA JP 703-540 DO ŠRC v dolžini 340 m.

Ceste so bile do obnove zaradi tehničnih lastnosti (dotrajnosti in poškodb) slabše prevozne, prometno manj varne ter ne zagotavljajo dobre prometne povezanosti med kraji občine. Prav tako je bilo zaradi dotrajanega vozišča oteženo vzdrževanje teh cest.

Obstaja več razlogov za izvedbo teh investicij, in sicer izboljšati prevoznost cest ter povezanost med naselji, ki jih povezujejo obravnavane ceste, omogočiti razvoj krajev in okolice, ki je z obravnavanim odsekom povezana z občinskim središčem, omogočiti lažje vzdrževanje rekonstruiranih odsekov cest, izboljšati infrastrukturno urejenost občine ter izboljšati splošne pogoje bivanja za tamkajšnje prebivalce.

Okzo in dotrajano cesto do ŠRC bo nadomestila široka s pločnikom.

Tudi v letu 2021 in 2022 se tako lotevamo novih investicij v cestno infrastrukturo in se skupaj z občani veselimo novih pridobitev.

VODOVOD V NASELJU GRABONOŠKI VRH

Občina Cerkvenjak aktivno pristopa k nujni prevezavi vsakega vodovodnega sistema Grabonoški Vrh na javni vodovodni sistem v upravljanju JP Komunala Ptuj d.d.

Grabonoški Vrh – območje, kjer se načrtuje prevezava na javni vodovod.

To v praksi pomeni, da se bo predvidoma še letos izvedla prevezava na javno vodovodno omrežje, za kar pa so v teku priprave za prevezave in zamenjave vodomero. Občina bo za svoje občane oz. gospodinjstva poravnala vse stroške preureditve obstoječega sekundarnega omrežja, stroške neposredne priključitve in kot upoštevanje vrednosti obstoječega omrežja tudi dobave vodomera. Po dogovoru z upravljavcem javnega

vodovoda se bodo vodomerni jaški v glavnini vgradili ob obnovi celotnega omrežja. Po potrebi zaradi tehničnih pogojev, na željo in stroške stranke se izvede tudi vgradnja vodomernega jaška.

Vgradnja le-teh pa je v skladu z veljavno zakonodajo le ob prvi vgradnji strošek lastnika priključka. Kasneje to po veljavnih predpisih obveznost upravljavca.

V prvi fazi se bo tako izvedla navezava javnega vodovodnega sistema na obstoječe omrežje, ki pa bo v prihodnje v celoti obnovljeno. Za ta namen je občina že naročila izdelavo potrebne projektne dokumentacije, ki je predhodno nujno potrebna za načrtovanje in izvedbo del.

VODOVOD V NASELJU ŽUPETINCI

V letu smo na območju naselja Župetinci na meji z naseljem Novinci in s tem skupaj sosednjo občino Sv. Andraž v Slovenskih goricah izvedli nadomestni cevovod za 11 gospodinjstev (6 iz Občine Cerkvenjak in 5 iz Občine Sv. Andraž v Slov. goricah).

Predmetni vodovod izgrajen v letu 2006 je bilo potrebno zaradi zemeljskega plazu in stalnim poškodbam cevovoda izgraditi na novo in po novi trasi in sicer v dolžini cca. 450 m.

Investicija v vrednosti cca. 25.000 EUR je bila realizirana.

V prihodnje pa načrtujemo še obnovo vodovoda v zaselkih Brezovjak in župetinska graba oz. v tistem delu naselij Župetinci in Andrenci, ki v letu 2006 niso bila deležna obnove.

Načrtuje se, da bi se z izgradnjo vodovoda hkrati obnovila tudi tisti del ceste, ki je dotrajan in potreben obnove.

Trenutno je v pripravi ustrezna projektna dokumentacija in potrebna bo še obnova parcelnih mej ob cesti, za kar pa bomo potrebovali aktivno sodelovanje lastnikov zemljišč ob cesti. Prej kot bo ta postopek uspešno zaključen, prej bo občina lahko pristopila k izgradnji vodovoda.

OBNOVA REGIONALNE CESTE, IZGRADNJA PLOČNIKA IN SANACIJA PLAZU NA R III 734

Skupaj z Direkcijo RS za infrastrukturo (DRSI) je občina že konec leta 2019 začela izvajati vse potrebne aktivnosti za obnovo regionalne ceste in izgradnjo pločnika na odseku regionalne ceste R III-734, odsek 4123 (odsek med križiščem pri vili »Tušak« do križišča za naselji Stanetinci in Andrenci).

V okviru projekta (obnova ceste ter izgradnja pločnika z JR) so že v letu 2020 bile izvedene vse potrebne aktivnosti, in sicer odmera zemljišča in realiziran je odkup potrebnih zemljišč, ki je omogočal pričetek investicije.

Pločnik in cesta ob regionalni cesti bosta v kratkem obnovljena.

Prav tako je že v zaključni fazi izvedba izgradnje pločnika v dolžini več kot 200 m, ki ga v pretežnem obsegu financira občina. Obnova ceste, ki pa jo v celoti financira država prek DRSI pa bo izvedena še letos spomladi, kajti predhodno je potrebo sanirati zemeljski plaz na cesti, in sicer pred križiščem za naselji Stanetinci in Andrenci.

Vrednost izvedbenih del, izdelave projektne dokumentacije ter odkupa zemljišča za celotni projekta (obnova ceste in izgradnja pločnika) znaša skupaj cca. 170.000 EUR.

Sanacija plazu pa bo znašala vsaj cca. 100.000 EUR oz. odvisno od končne strokovne rešitve in jo v celoti pokrije DRSI.

Za potrebe sanacije predmetnega plazu pa občini na žalost kljub prizadevanju in dogovarjanju ni uspelo pridobiti manjšega dela zemljišča od lastnika ob zemeljskem plazu. Postavljanje nemogočih pogojev v takšnem obsegu, da jih občina ni sposobna izpolniti, seveda ne more prinesiti pozitivne rešitve.

Sanacija zemeljskega plazu je tako podvržena usodi iskanja druge strokovne rešitve in priprave popravka projekta, kar pa bo po vsej verjetnosti povečalo stroške izvedbe projekta, ki je sicer v pristojnosti države (Direkcije RS za infrastrukturo).

Upajmo, da se bo kljub zapletu tudi za sanacijo plazu našla ustrezna rešitev in bo projekt lahko realiziran.

Tako smo pri investicijah, ki jih občina ne dela zase, temveč vedno in izključno za občane, prešli v obdobje, ko nekateri lastniki zemljišč kljub pripravljenosti občine za izplačilo primerne odškodnine za izgubo zemljišča ali povzročene druge škode, postavljajo takšne nemogoče pogoje, ki jih občina nikakor ne more izpolniti! V takšnih primerih, ko na žalost lahko kaj hitro zastanejo ali niso izvedeni projekti, ki so v dobro kraju in za občane, bo v prihodnje očitno treba reševati s postopkom razlastitve v javno korist, ki je v praksi s strani države in tudi občin vedno bolj pogosto uporabljen.

NOVO NASELJE COGETINCI

Občina Cerkevjenjak si že več let prizadeva in izvaja aktivnosti za ureditev novega naselja Cogetinci (Nedeljko), ki se nahaja na odlični lokaciji ob regionalni cesti naproti novega naselja Kadrenci.

Cesta v novo naselje Cogetinci bo varna in s pločnikom.

Oprema naselja obsega izgradnjo ceste v makadamski izvedbi z navezavo na regionalno cesto, meteorno kanalizacijo za potrebe ceste, fekalno kanalizacijo, telekomunikacijsko kabelsko kanalizacijo, električno in vodovodno omrežje ter javno razsvetljavo. Zazidljive parcele tako dobivajo vse potrebno za priključitev na komunalno opremo.

V jesenskem času 2020 smo začeli še II. Fazo, ki zajema izvedbo podpornih konstrukcij za potrebe hodnika za pešce in

kjer bo to potrebno tudi za izravnavo oz. prilagajanje višine posameznih parcel.

Prav tako urejamo vse potrebno, da bodo pešci (predvsem otroci) iz predmetnega novega naselja varno prečkali precej prometno regionalno cesto, za kar se že pripravlja potrebna projektna dokumentacija in soglasja. Načrtuje se dodatni pločnik v potrebni dolžini ob regionalni cesti s osvetljenim prehodom za pešce.

Celotna investicija z gradnjo in odkupi zemljišč ter potrebno projektno dokumentacijo bo občino stala več kot 150.000 EUR.

Vse to z namenom, da se čim več mladih odloči ostati ali pride živeti v Cerkevjenjak, kajti v zadnjem obdobju so se z ureditvijo komunalne, šolske, športne, poslovno-trgovske, zdravstvene, kulturne in druge infrastrukture resnično ustvarile razmere za zelo kakovostno življenje, kar se kaže na vsakoletnem zviševanju števila prebivalcev.

ENERGETSKA SANACIJA STAVBE OSNOVNE ŠOLE CERKVENJAK- VITOMARCI

Občina je v mesecu novembru 2020 izvedla prijavo za javni razpis JOB-2020 za energetska prenova javnih objektov Ministrstva za infrastrukturo RS, ki bi projekt sofinanciral v deležu 49 %. Izvedba se načrtuje v poletnih mesecih leta 2021.

Celotni projekt bi po projektantskih ocenah znašal v višini cca. 600.000 EUR o katerih se občina obeta sofinanciranja v višini prek 250.000 EUR s strani EU sredstev (EKP), ca. 150.000 EUR bi znašal dolgoročni kredit SID bank, preostanek bo občina zagotavljala sama iz proračuna.

Občina je trenutno v fazi postopka JN - izbora izvajalca del katerega naloga bo v celoti izvesti energetska sanacijo stavbe OŠ Cerkevjenjak – Vitomarci v obdobju 105 koledarskih dni oz. predvidoma v obdobju med 15. – 1. 9. 2021.

Objekt OŠ Cerkevjenjak bo še poleti dobil nov plašč in barvo.

Objekt OŠ Cerkevjenjak je bil v zadnjih dvaindvajsetih letih deležen le manjših investicijskih vlaganj na popravilu opreme, zamenjavi določenega dela stavbnega pohištva, obnovi kurilnice in drugih manjših vzdrževalnih popravil.

Osnovni namen izvedbe investicijskega projekta je povišati energetska učinkovitost objekta, zagotoviti zanesljivost oskrbe z energijo, zmanjšati negativne vplive na okolje, izboljšati bivalno ugodje za zaposlene in uporabnike teh stavb ter prispevati h gospodarskemu in družbenemu razvoju.

Cilj investicije je zasledovati naslednje namene:

- povečati energetska učinkovitost stavbe,
- racionalizirati porabo energije v objektu,
- vzpostaviti nadzor nad porabo energije v objektu,
- zmanjšati škodljive vplive na okolje,
- doseganje stroškovne učinkovitosti,
- sledenje evropskim in nacionalnim uredbam, direktivam in zakonodaji na področju učinkovite rabe energije in obremenjevanja okolja,
- zagotoviti ugodne bivalne in delovne pogoje za zaposlene in uporabnike,
- razvijati podobo, ugled in prepoznavnost kraja ter občine.

Na objektu se v celoti menjajo vsa stara lesena okna z novimi PVC okni. Predvidena so nova PVC okna s troslojno zasteplitvijo. V sklopu energetske sanacije se na celotnem podstrešju objekta položi 20 cm mineralne volne. Na podstrešju nad knjižnico in kuhinjo se toplotna izolacija položi med špirovce in pod njimi v skupni debelini 20 cm. Predvidena je vpeljava

energetskega monitoringa s centralnim nadzornim sistemom. Sistem za energetska monitoring je pomemben z vidika ciljnega spremljanja rabe in stroškov energetske oskrbe stavbe. Omogoča tudi nadzor nad rabo energije po posameznih vejah. Ukrep obsega namestitve merilnikov porabljene toplote, temperaturnih tipal za spremljanje temperature medija ter namestitve enot za zajem in obdelavo podatkov (krmilna omarica in programska oprema).

Vsekakor pa je objekt katerega neto tlorisna površina znaša 2.500 m² in površine fasade cca. 3.000 m² veliki potrošnik tako toplotne kot električne energije, kar pa je možno zmanjšati samo z obnovo objekta in sicer v prvi fazi z energetska sanacija.

V nadaljevanju je v načrtu tudi nujna preureditev notranjosti (podstrešja za potrebe glasbene šole in upravnega dela, nujne obnove 40 let stare in dotrajane ter premajhne kuhinje in tudi premajhne knjižnice), za kar so že pripravljene projektna ter investicijska dokumentacija.

PREGLED REALIZACIJE VEČJH INVESTICIJ V LETU 2020

INVESTICIJA		OBSEG / IZVAJANJE INVESTICIJE		
		OBSEG INVESTICIJE	STANJE IZVAJANOSTI	
1.	CESTE, PLOČNIKI, PARKIRIŠČA:	MODERNIZACIJA – ODSEKI 2021:	V FAZI IZBORA IZVAJALCA	
		<ul style="list-style-type: none"> • MODERNIZACIJA CESTE JP 703 - 613 (Cerkvenjak – Andrenci - Živko) v dolžini 312 m; • MODERNIZACIJA CESTE JP 738 031 (ČAGONA - NEDELJKO) v dolžini 116 m; • UREDITEV JP 703 611 (STANETINCI-BRATKOVIČ-VOGRIN) v dolžini 330 m; • SANACIJA VOZIŠČA JP 703 502 (COGETINCI - DRUŽOVEC - IVANJSKI VRH) v dolžini 415 m; • OBNOVA CESTE IN IZGRADNJA PLOČNIKA NA JP 703-540 DO ŠRC v dolžini 340 m. 		
		UREDITEV PLOČNIKA IN OBNOVA REGIONALNE CESTE:		
		- IZVEDBA DEL – PLOČNIK OBNOVA VOZIŠČA NA ODSEKU:		
		- R II 439 Cerkvenjak-Peščeni Vrh		ZAKLJUČENO
		- R II 439 Cerkvenjak-CENTER-Brengova		ZAKLJUČENO
- R III 734 Cerkvenjak-križišče Stanetinci/Andrenci	V IZVAJANJU			
- KOLESARSKA POTI	V IZVAJANJU			
- UREDITEV CESTE IN PLOČNIKOV OB CESTI DO ŠRC CERKVENJAK	NAČRTOVANA IZVEDBA GLEDE NA SOFINANCIRANJE V NASLEDNJIH LETIH			
2.	VODOVOD:	<ul style="list-style-type: none"> • OBNOVA VODOVODA PEŠČENI VRH • OBNOVA VODOVODA COGETINCI – IVANJSKI VRH • IZGRADNJA VODOVODA BRENGOVA • IZGRADNJA VODOVODA ŽUPETINCI • IZGRADNJA VODOVODA GRABONOŠKI VRH – COGETINCI 	ZAKLJUČENO ZAKLJUČENO ZAKLJUČENO IZVEDENA I. FAZA IZVEDBA PREVEZAVE NA JAVNI VODOVOD	
3.	KOMUNALNA OPREMA ZEMLJIŠČ ZA STAN. GRADNJO:	UREDITEV NASELJA COGETINCI (NEDELJKO)	ZAKLJUČENO – I. FAZA V IZVAJANJU II. FAZA	
4.	KANALIZACIJA:	SOFINANCIRANJE MALIH ČISTILNIH NAPRAV	V PRIPRAVI	
5.	OBRTNA CONA:	PRODAJA ZEMLJIŠČ	V PRIPRAVI	
6.	OŠ - VRTEC:	ENERGETSKA SANACIJA IN REKONSTRUKCIJA OBJEKTA OŠ	PRIPRAVA PROJEKTA ZA SOFINANCIRANJE	
		DRUGO INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE OŠ IN VRTCA	V IZVAJANJU	

mag. Vito Kraner, direktor občinske uprave

PO PLOČNIKU BO TE DNI NA VRSTI CESTIŠČE

Občina Cerkevjak skupaj z Direkcijo RS gradi pločnik in javno razsvetlavo iz Cerkevjaka proti razcepu ceste za Staretince in Andrence. Pločnik je zgrajen in čaka le na asfaltno prevleko, ki bo položena hkrati z obnovljenim cestiščem in sanacijo plazu. Obnova cestišča in sanacija plazu se bosta predvidoma začela v naslednjih dneh aprila.

Si pa Občina Cerkevjak prizadeva, kar je župan Žmavc prenesel na ušesa predstavnikov Ministrstva za infrastrukturo tudi na sestanku konec februarja pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah, kjer so se ti sestali z župani osrednjih Slovenskih goric, za nadaljevanje preplastitve ceste še naprej proti Vitomarcem. Cestišče je na več mestih močno načeto, na vitomarškem delu pa je že obnovljeno. Stara rimska cesta je namreč pomembna vez s sosednjo Občino Sv. Andraž v Slovenskih goricah kot ostalimi občinami na ptujskem območju in s samim Ptujem.

Franc Bratkovič

IZ ZIME V POMLAD

VSTOP V NOVO LETO 2021 V SENCI PANDEMIJE COVIDA-19

Koronavirus nas zdaj že več kot leto dni zapira v domove in jemlje svobodo gibanja. Tako ni prireditvev, ni veseljačenja in še marsičesa. Nosimo maske. Še v vojnih razmerah naj ne bi bilo tako napeto.

Tako ni bilo veseljačenja in dogodkov niti v veselem decembru. Le vsi trije dobri možje Miklavž, Božiček in Dedek Mraz se niso ozirali na prepovedi in so kršili prehode občinskih in drugih mej, da so vsaj malo razveselili otroke. Tudi Občina Cerkevjak je poskrbela, da je otroke po domovih obiskal dobri mož.

Ni bilo polnočnic, ni bilo množičnih javnih silvestrovanj. Tudi doma je bilo dovoljeno praznovati prehod iz starega v novo leto le v krogu družin v omejenem številu oseb. Nebo pa so kljub vsem priporočilom, da naj bi se v teh koronavirusnih razmerah odrekli pokanju in ognjemetom ob vstopu v novo leto, tudi nad Cerkevjakom kakšne pol ure razsvetljevali ognjemeti in rakete. No, v nekoliko manjšem obsegu kot prejšnja leta.

Da obudimo spomin, kako je bilo na božično-novoletnem sejmu v Cerkevjaku leta 2019.

Zdaj že tradicionalne jaslice na prostem pri farni cerkvi sv. Antona Puščavnika v Cerkevjaku, za katere postavitve skrbi cerkevjaško turistično društvo, pa si je od božiča do svečnice le bilo moč ogledati.

Božička so otrokom svojih zaposlenih na njihove domove napotila tudi nekatera podjetja.

Skratka, družabnega in javnega življenja ne poznamo več, še od umrlih se ne smemo in ne moremo dostojno posloviti.

Zdaj potekajo cepljenja in če bo precepljenost uspela, naj bi se življenje znova vrnilo v stare tirnice.

F. B.

BOŽIČKI PRED »AKCIJO«

Foto: arhiv občine

PUST V CERKVENJAKU V LETU 2021

Zaradi zaprtja osnovnih šol so pustno vzdušje pripravili otroci iz vrtca, ločeno, po skupinah.

V. T.

PROJEKTI ZA RAZVOJ

PRIHAJA INCOMING AGENCIJA

LAS Ovtar Slovenskih goric je bila uspešna pri prijavi še enega projekta v okviru 5. Javnega razpisa za podukrep 19.3 (sodelovanje LAS) z nazivom operacije: Vzpostavitev modela trženja lokalne ponudbe - INCOMING AGENCIJA. S strani ARSKTRP smo 25. 2. 2021 prejeli odločbo o potrditvi operacije, ki jo v višini do 99.698,70 EUR sofinancira Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja. Vodilni partner operacije je LAS Ovtar Slovenskih goric v sodelovanju z LAS Prlekija, LAS Dobro za nas, LAS Bogastvo podeželja, LAS Lastovica, Toti LAS in LAS Calafat iz Romunije. S komunikacijo med posameznimi LAS-i in ponudniki je dozorela ideja, da bi za širše območje Podravske regije in del Pomurja vzpostavili učinkovit model trženja lokalne ponudbe v obliki agencije, ki bi skrbelo za trženje obstoječih in novih integralnih turističnih produktov na območju vključenih LAS-ov.

Tržni model bomo vzpostavili v sodelovanju z vsemi deležniki, ki bi se tako bolje povezali, spoznali in skupaj delovali v razvoju turističnih, gospodarskih, demografskih in drugih potencialov območja. Hkrati bomo na posameznih območjih skozi aktivnosti projekta nudili podporo obstoječim agencijam, ki se ukvarjajo z incomingom in jih poskušali stimulirati, da temu delu svoje dejavnosti namenijo več pozornosti in resursov. Za delovanje tega modela bomo usposobili kader, ki se bo s to dejavnostjo ukvarjal in tudi ponudnike, ki bodo morali razumeti, da se je potrebno za uspešno trženje njihove ponudbe povezovati in spoštovati dogovorjena pravila sodelovanja, v obdobju po izvedbi operacije pa tudi odpovedati delu svojega prihodka za potrebe dolgoročnega in uspešnega delovanja tega modela trženja tudi v prihodnje. Ustanovljena incoming agencija se bo predstavljala tako na območju partnerstva kot tudi širše. Vse aktivnosti bodo podprte s ciljno usmerjenim nalogarjanjem obiskovalcev, tour operaterjev in tudi tujih agencij, ki bodo z multiplikacijo svojih aktivnosti turistično oživilo območje operacije.

Poleg INCOMING AGENCIJE so v teku še tri operacije sodelovanja: Naša Drava, Kaj nas uči Mura in Humusprojekt - Högi

Tanja Kosec in Milena Grabušnik

KAKO PREDSTAVITI POZNO ANTIČNO LONČARSKO DELAVNICO V COGETINCIIH?

Marsikdo se sprašuje, kaj le so odkrili arheologi, ki so ob izgradnji avtoceste Maribor – Lendava septembra in oktobra leta

2006 izkopavali na arheološkem najdišču v Cogetincih. Mnogi še dobro pomnijo, kako živahno je bilo ob gradnji avtoceste na njivi za gostilno pri Mileni, kjer so arheologi z »žličkami« odstranjevali zemljo s stoletja starih lončarskih izdelkov in peči. Takrat so mnogi domačini tam postali in opazovali, kaj se dogaja, saj česa takšnega človek ne vidi vsak dan.

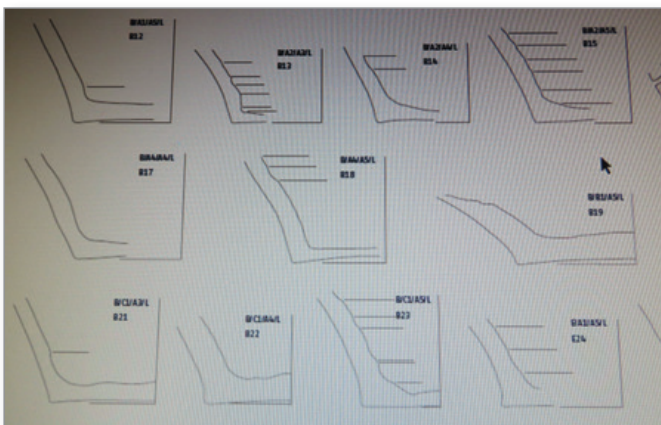

Arheološko najdišče v Cogetincih leži med cesto Lenart – Spodnji Ivanjci in Cogetinškim potokom vzhodno od nekdanje gostilne pri Mileni, ki so jo zaradi gradnje avtoceste Maribor – Lendava porušili.

Ko so arheologi najdišče zapustili, so na njem ostali številni drobni koščki stare lončevine, ki za raziskovalce preteklosti niso bili zanimivi. Tisti, ki jih zanima, kako je življenje na naših tleh teklo v davni preteklosti, so takrat kakšen nekaj centimetrov velik košček stare lončevine vtaknili v žep in danes krasi njihove zbirke starin.

V strokovni literaturi je že mogoče natančno prebrati, kaj so odkrili z arheološkimi izkopavanji in raziskavami v Cogetincih, ki jih je vodila Milena Horvat, univ. dipl. arheologinja. Njeni ekipi je s strokovnim nadzorom s strani ZVKDS OE Maribor pomagal Ivan Tušek, univ. dipl. arheol. konservator. Izsledke arheoloških izkopavanj in raziskovanj je Milena Horvat objavila v zbirki »Arheologija na avtocestah Slovenije«. Soavtorji njenega prispevka »Cogetinci pri Lenartu« so Bojan Djurić, Sabina Kramar, Dimitrij Mlekuž, Vanja Celin in Ildiko Pinter.

Kot navaja Horvatova, so arheološke raziskave izvedli na 2.271 kvadratnih metrov njive na blago nagnjenem pobočju dolinskega dna pod hribom Ivanjski vrh med lokalno cesto Lenart– Spodnji Ivanjci in Cogetinškim potokom.

Arheologi so z najsodobnejšimi metodami natančno proučili lončenino iz poznoantične lončarske delavnice v Cogetincih ter veliko izvedeli o gospodarskem življenju in povezavah ter o kulturnih vplivih na naših tleh v tistih časih.

Arheologi so odkrili, da je bil v Cogetincih na južnem pobočju hriba Ivanjski vrh v pozni antiki lončarski obrat, ki so ga sestavljali trije gospodarski in en stanovanjsko – gospodarski

objekt. V lončarskem obratu so imeli šest peči, manipulativni prostor pred lončarskimi pečmi in odpadne jame.

Ostaline odkritih lončarskih objektov in peči so s konca četrtega in prve polovice petega stoletja. To so ugotovili na osnovi radiokarbonskih analiz vzorcev oglja, vzetega iz kuriščnih kanalov nekaterih peči. To časovno uvrstitev potrjujejo tudi tipološke analize najdene keramike.

Za to, da bi se lahko na določenem območju razvilo lončarstvo, morajo biti izpolnjeni določeni pogoji. Kot navaja Horvatova, mora biti na območju zadostna količina gline, dovolj vode in lesa. Tega so imeli prebivalci v Cogetincih v pozni antiki v izobilju. Tako so denimo glino za lončarske peči kopali kar ob njih. Nastalo jamo pa so kasneje napolnili z lončarskimi izdelki, ki so se jim ponesrečili ali razbili. Sicer pa so imele rimske lončarske peči žgalni del v celoti nad nivojem tal, s strani pa so imele odprtino za polnjenje in po končani peki za praznjenje peči.

Lončenina, ki so jo našli na arheološkem najdišču v Cogetincih, je po navedbah raziskovalcev pripadala ostanom posod grobe hišne lončenine. Samo štiri fragmenti posod so bili izdelani iz zelo fino prečiščene lončarske mase. Gre torej za ostanke lončarskih izdelkov, ki so bili namenjeni »hišni rabi« oziroma kuhanju, shranjevanju in strežbi jedi v tedanjem času.

Med drugim so v pozno antični lončarski delavnici našli ostanke lončenih krožnikov, loncev, pladnjev, skled, skodelic, vrčev, kozarcev, cedil, pokrovov in drugih lončarskih izdelkov.

S tipološkimi in kemičnimi raziskavami ter drugimi sodobnimi metodami danes tisti, ki proučujejo preteklost, izvedo o njej pravzaprav več, kot so o njej vedeli tisti, ki so takrat živeli. Na osnovi kemične sestave različnih vrst glin, receptov za sestavo glinene mase, oblikovnih posebnosti izdelkov, načinov njihove izdelave in na osnovi drugih kazalnikov, so ugotovili, od kod je cogetinška lončarska delavnica dobivala surovine za svojo proizvodnjo in pod čigavim kulturnim vplivom jih je izdelovala. Raziskave kažejo, da je že takrat bilo to območje močno vpeto v gospodarske in trgovske povezave v Noriku in v Panoniji, močno pa je bilo tudi pod vplivom bližnje antične Petovije.

Pogled na arheološko najdišče v tem času, foto: E. P.

Čeprav je bila pozno antična lončarska delavnica v Cogetincih zgolj širšega lokalnega značaja, vendarle kaže na to, da je bilo to območje v pozni antiki bolj razvito, kot je marsikdo mislil doslej. Na to kažejo tudi rimske gomile in ostaline rimske ceste na območju Občine Cerkljenjak, ki v Brengovi že ima svoj arheološki park. V Slovenskogoriškem forumu pripravljajo okroglo mizo o tem, kako bi v njem predstavili tudi poznoantično lončarsko delavnico v Cogetincih. Njeno odkritje ni pomembno samo za raziskovanje zgodovine osrednjih Slovenskih goric ter za oblikovanje zgodovinske zavesti, temveč ga je mogoče izkoristiti tudi za promocijo kraja in občine ter za pomoč turističnemu gospodarstvu.

Tomaž Kšela

AKTUALNO

SANACIJA PLAZU NA CESTI OSEK – COGETINCI

Na regionalni cesti R3 iz Oseka proti Cogetincem nasproti domačije Rokavec pospešeno poteka sanacija posledic plazu. Pretočnost prometa je urejena s semaforjema.

F. B.

PO SANACIJI KLIČE CESTNI ODSEK V DOLINO COGETINCEV

Z regionalno cesto Sv. Trojica–Cogetinci–Spodnji Ivanjci je v zadnjih letih kar nekaj težav. Na trojiški strani so težave odpravljene. Zdaj jih Direkcija za ceste in Ministrstvo za infrastrukturo odpravljata na cerkvenjaški strani. Sanacija cestnega plazu nasproti domačije Rokavec že poteka, na sanacijska dela pa čaka še odsek te ceste po klancu proti dolini Cogetincev. Meritve, razvidno s fotografije, so opravljene. Kdaj bodo stekla gradbeno sanacijska dela, ta čas še ni znano.

F. B.

KEGLJIŠČE NA VRVICI DOBILO TUDI STREHO

Potem ko so v jeseni 2018 v Športno-rekreacijskem centru v Cerkevniku odprli kegljišče na vrVICI, bolj poznano pod imenom rusko kegljišče, je to pred koncem lanskega leta dobilo še nadstrešnico.

Nova športna pridobitev v Cerkevniku se je takoj prijela in cerkvenjaške upokojenke in upokojenici, ljubitelji športa in rekreacije, so jo začeli s pridom uporabljati, vse do lanskih nevsječnih koronskih razmer.

Kegljišče sodi v sklop novo nastajajočega Vitalin parka, v katerem je lansko jesen bilo zgrajeno tudi balinišče. S tem pa, kot je povedal župan Marjan Žmavc, izgradnja Vitalin parka še ni zaključena.

Franc Bratkovič

NOVI TRAKTOR

Občina ga bo koristila tudi tekom leta za razna vzdrževalna dela.

Letošnji občinski proračun zajema tudi nakup novega traktorja za potrebe občinskega režijskega obrata. Nakup je Občina Cerkevnik že izvedla in novi traktor že služi namenu. Gre za traktor znamke Hurlimann 90 KM in tehta 4000 kg.

Dosedanji traktor John Deere, ki je bil kupljen pred slabimi šestimi leti, je bil predviden za bistveno manjši obseg del, v osnovi za posipavanje in pluzenje pločnikov ter javnih površin. Kot pove mag. Vito Kraner, direktor občinske uprave Občine Cerkevnik, je traktor bil že tudi poplačan in zanj iztržena ugodna kupnina. Že iz tega razloga je nakup novega, večjega in močnejšega traktorja upravičena investicija, če ne že nujna.

Z deli, ki jih izvaja režijski obrat in ni treba naročiti zunanjih izvajalcev, so stari traktor s svojimi potrebami »prerasli« in s tem se je pojavila potreba po zamenjavi. Novi traktor, ki je torej težji in močnejši, bo tekom leta služil za razna vzdrževalna dela.

F. B.

PRVA LEDENA TRGATEV V CERKVENJAKU

Breznikovi so dogodek delili z grenkimi občutki, ker niso mogli te posebne trgatve deliti s svojimi prijatelji in znanci.

Pri družinskem podjetju Gostinstvo in turizem Breznik v Komarnici, ki so znani po znamki vina Breznik ter njihovi vinski kleti, kjer v sredini nje kraljuje majolika, so se oktobra lani odločili, da 700 trsov grozdja sorte chardonnay v vinogradu v Cogetincih pustijo za zimsko trgatve. Grozdje je bilo treba tudi ustrezno zaščititi z mrežo pred ptiči in divjadjo. Za tem pa nadzorovati, kako grozdje prenaša spreminjanje letnega časa iz jesenskega v zimo, saj morajo jagode biti zdrave.

Škarje je v roke vzela ob svojem fantu Žanu in bratu Marku, tudi Martina, ki je bila četrta cerkvenjaška vinska kraljica.

Prav dnevi pred Antonovo nedeljo, ko goduje Sv. Anton Puščavnik, farni patron cerkvenjaške fare, ki velja za sredozimca, so bili ustrezni, da se je zgodila prva ledena trgatve v zgodovini Cerkvjenjaka. Mrzli dnevi, ko so bile temperature ves teden ponoči globoko pod ničlo, -7 do -9 stopinj, in ustrezna vsebnost sladkorja, 130 oekslerjev, botrujejo temu, da lahko govorimo o ledeni trgatvi.

Za ledeno trgatve je tudi pogoj, da se zmrznjeno grozdje spreša takoj, da se ne odtali. S tem se doseže, da se iz jagod iztisne sok s sladkorjem in kislinami, voda v obliki ledu pa v veliki meri ostane v preši. Da so Breznikovi, mimogrede gospodar Damijan je tudi vinski vitez slovenskega reda vitezov vina – omizje za Pomurje, hčerka Martina pa bivša 4. vinska kraljica Cerkvjenjaka, zadostili pogojem, so se v vinograd opravili ob peti uri zjutraj. Trgatve so žal morali opraviti v družinskem krogu. Ko so se namreč v jeseni odločali za to trgatve, so upali, da bodo ta dogodek lahko delili s prijatelji in vsemi, ki jim ob sezonskih delih priskočijo na pomoč. Zdaj jim je epidemija to preprečila in so morali upoštevati ne samo zahteve za pridelavo ledenega vina, temveč tudi koronaviрусne ukrepe in predpise NIJZ in vlade Slovenije. Toda, kot so povedali Breznikovi, je bila nedelja, 17. januar, dan, ki si ga bodo za vedno zapomnili.

Gospodarja Damjana sta prišla pozdravit Zlatko Borak, tajnik slovenskega reda vitezov vina – omizje za Pomurje, in Ivan Pučko, vitez vina evropskega reda ter dolgoletni predsednik Društva vinogradnikov in ljubiteljev vina Cerkvjenjak.

Trgatve in »prešanje« je spremljala tudi vzorčevalka, Cvetka Bunderla, univ. dipl. ing. agr. KGZS – KGZ Ptuj, pooblaščenka KGZ Maribor za ledeno vino, ki je odvzela tudi vzorec za analizo vrhunskih vin posebne kakovosti. Ledeno vino je zelo sladko in ima delikatno, fino, kompleksno in trajno sortno cvetico. Grozdni sok oziroma mošt vre nekaj mesecev, za vinske sladokusce pa je ledeno vino popolno šele po več kot enem letu.

Ko so Breznikovi v jeseni pustili grozdje v vinogradu, seveda niso vedeli, kakšno trgatve bodo dočakali. Če temperature ne bi bile primerne, bi se grozdje v primeru dobre kvalitete lahko pobralo za jagodni izbor, suhi jagodni izbor ali izbor. Vse je odvisno od stanja grozdja in sladkorne stopnje. In dočakali so ledeno trgatve, katere pridelek, ledeno vino, za katerega poznavalci povedo, da je sladko in gosto kot med, bomo lahko poskusili v prihodnjem letu.

Franc Bratkovič

KRATKO V BESEDI IN SLIKI

Igrala služijo namenu

Lani postavljena igrala za kulturnim domov v podaljšku šolske telovadnice in igrišča, ki je preplasteno z umetno maso, otroci radi uporabljajo.

F. B.

Znova se nekaj premika

Na gradbišču izgradnje novega poslovnega objekta, kjer bo nova trgovina Mercatorja, zasebna lekarna Špringer iz Gornje Radgone in več storitvenih lokalov z urejenim parkiriščem za 30 vozil, se je po enoletnem premoru znova začelo nekaj premikati.

F. B.

Glamping naselje

V Andrencih na nekdanji Zormanovi domačiji se obeta novo glamping naselje. Naložbe, ki je vredna več kot milijon evrov, se bo lotil zasebnik Janez Kalan. Načrtuje 14 glamping hišic, ureditev ribnika, maneže za konje in gradnjo gostinskega lokala.

F. B.

Novo v industrijski coni

V industrijski coni v Brengovi pri Avto Anželj, se je mogoče od druge polovice marca ustaviti na kavi, hladnih pijačah in prigrizkih, ki si jih postrežete na avtomatu podjetja Delikommat.

V zgradbi Avto Anželj pa ima novo lokacijo zastopniška pilsarna zavarovalnice Sava, d. d., ki je sedaj delovala na lokaciji gostišča Pri Antonu. Odprta je ob torkih in četrkih med 8. in 12. uro.

F. B.

V Brengovi rasteta dva poslovna objekta

Že v decembrski številki Zrnja smo na kratko poročali, da je začel na Plojevi domačiji v Brengovi ob poslovno-industrijski coni rasti nov poslovni objekt. Gradnja lepo napreduje. Kot smo izvedeli, bo tukaj gostinstvo prevzel eden od treh Plojevih sinov.

Poslovni objekt pa je na območju poslovno-industrijske cone v Brengovi začelo graditi tudi Gradbeništvo Robert Rokavec. Tudi v tem objektu naj bi se prostor našel za gostinski lokal.

F. B.

Koronski čas izkoriščen za obnovo

Ta neljubi čas epidemije koronavirusa, ko so gostinski lokali zaprti, so nekateri lastniki izkoristili za nemotene obnovitvene posege.

F. B.

OZAVEŠČENI POTROŠNIKI

SVETOVNI DAN PRAVIC POTROŠNIKOV

Ali kot potrošniki poznamo svoje pravice? Predvsem pa - svoje dolžnosti? V nadaljevanju izpostavljamo pravice potrošnikov, ki so v pristojnosti Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) ter Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (organa v sestavi MKGP).

Pravica do varne hrane: zagotavljanje varnosti hrane je soodgovornost vseh deležnikov v agroživilski verigi

Hrana je varna, kadar je primerna za uživanje in nima škodljivih vplivov na naše zdravje, kar predstavlja eno od osnovnih pravic potrošnikov. Varnost hrane se zagotavlja v celotni „agroživilski verigi“, to je na vsaki stopnji pridelave in predelave ter distribucije hrane vse do potrošnikov. Vsak z vidika svojih pristojnosti je soodgovoren za zagotavljanje varnosti! Ključno je znanje, sodelovanje in komuniciranje med vsemi deležniki.

Varnost hrane zagotavljajo nosilci živilske dejavnosti (pridelovalci in predelovalci hrane, distributerji, trgovci). Ključna je priprava in uveljavitev ustrezne evropske in nacionalne zakonodaje, ki daje pravno podlago za delo tako nosilcem živilske dejavnosti kot uradnemu inšpekcijskemu nadzoru.

Za zagotavljanje varne hrane je nujno izpolnjevanje zahtev živilske zakonodaje in izvajanje dobre kmetijske, proizvodne, trgovske, transportne, skladiščne ter higienske prakse. Vse to pa mora podpirati strokovno znanje različnih raziskovalnih institucij in laboratorijev. Zadnji, a kljub temu zelo pomemben člen v agroživilski verigi, smo potrošniki, ki tudi potrebujemo ustrezno obveščanje, ozaveščanje, usposabljanje in izobraževanje. Naša soodgovornost se izraža v ustreznem ravnanju z živilom ob in po nakupu hrane/živil. Nujno je izvajanje dobre higienske prakse - higijena rok, posode in pribora, upoštevanje ustrezne temperature shranjevanja, preprečevanje navzkrižnega onesaženja živil (ločevanje čistih - nečistih del) in ustrezna toplotna obdelava živil.

Pravica do obveščeniosti: informacije potrošnikom morajo biti zagotovljene, zato potrošniki, berite označbe na živilih!

Eden od ciljev evropske živilske zakonodaje je izboljšati možnost nas potrošnikov za sprejemanje boljših, koristnih

odločitev za naše zdravje. Zagotavljanje ustreznih informacij potrošnikom o živilih je še posebej pomembno pri izbiri živil, ki jih potrošniki vključujemo v svojo vsakodnevno prehrano. Odgovornost na ustreznem označevanju živil leži na nosilcih živilske dejavnosti, inšpekcijske službe pa v okviru svojih uradnih nadzorov preverjajo skladnost označb z živilsko zakonodajo.

Označevanje živil je (katerakoli) informacija na označbi živila, ki mora biti razumljiva povprečnemu potrošniku ter ne sme zavajati. Proizvajalci in drugi nosilci živilske dejavnosti morajo pošteno ter razumljivo označevati in oglaševati živila skladno z zakonodajo. Inšpektorji z uradnim inšpekcijskim nadzorom preverjajo skladnost označevanja in oglaševanje živil ter tako ugotavljajo morebitna zavajanja potrošnikov. Potrošniki pa smo odgovorni, da označbe beremo ter se na ta način seznanimo z lastnostmi živila, ki ga želimo izbrati oziroma vključiti v naš jedilnik. Sodobne informacijske tehnologije omogočajo potrošniku dostop do velikega števila informacij, kar po eni strani prispeva k boljši obveščeniosti, po drugi strani pa mu je ravno zaradi preobilice informacij včasih težko izbrati pravo, neodvisno, zanj koristno informacijo.

Zato je nujno, da potrošniki upoštevamo verodostojne informacije o živilih, beremo označbe pred nakupom, vsa morebitna zavajanja in nepravilnosti pa prijavimo Upravi za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (gp.uvhvvr@gov.si).

Pravica do izbire – možnost dostopa do raznolikih živil

Pravica do izbire se začne že s tem, da imamo potrošniki možnost dostopa do raznovrstnih živil, torej mora biti zagotovljena tudi raznovrstna ponudba le-teh. Vsa živila v prometu morajo biti varna in ne smejo ogroziti zdravja potrošnika. Kakovost živil je lahko različna, saj ima potrošnik pravico do raznolikosti – tudi v smislu izbire različno kakovostnih živilskih izdelkov, nujno pa je, da so kakovostne lastnosti izdelka jasno označene, potrošnik pa s tem seznanjen.

Velik pomen pri zagotavljanju pravice do izbire živil imajo različne sheme kakovosti – evropske (zaščitena označba porekla, zaščitena geografska označba, zajamčena tradicionalna posebnost, ekološki) in nacionalne (izbrana kakovost, integrirani, in višja kakovost). Sheme kakovosti so namenjene zaščiti kmetijskih pridelkov in živil - zaščitimo lahko ime izdelka, način proizvodnje in recept za pripravo teh jedi. Prepoznamo jih po evropskih in nacionalnih zaščitnih znakih na embalaži.

Sheme kakovosti so namenjene kmetijskim pridelkom in živilom s posebnimi lastnostmi / značilnostmi zaradi vpliva geografskega območja, na katerem so proizvedeni, načina pridelave / predelave, tradicionalnih receptov / postopkov ali pa presegajo predpisano kakovost, pogoje varstva zdravja ljudi, živali ali rastlin, dobrega počutja živali ali zaščite okolja. Vsaka shema kakovosti je označena s svojim znakom / označbo. Kmetijski pridelki in živila iz shem kakovosti so proizvedeni po natančno predpisanih postopkih, njihovo proizvodnjo dodatno kontrolirajo certifikacijski organi, ki jim izdajo certifikate o izpolnjevanju pogojev določene sheme. Potrošnik tako prepozna dodane vrednosti živila, pri tem pa mu označbe, če je z njimi seznanjen, olajšajo izbiro.

S shemami kakovosti in promocijo lokalne hrane krepimo konkurenčnost slovenske agroživilske

SVETOVNI DAN PRAVIC POTROŠNIKOV

Pravice potrošnikov, ki so v pristojnosti Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (organ v sestavi MKGP):

- ➡ **Pravica do varne hrane:** zagotavljanje varnosti hrane je soodgovornost vseh deležnikov v agroživilski verigi.
- ➡ **Pravica do obveščeniosti:** informacije potrošnikom morajo biti zagotovljene, zato potrošniki, berite označbe na živilih!
- ➡ **Pravica do izbire – možnost dostopa do raznolikih živil.**
- ➡ **Dolžnost potrošnikov – spoštljivo ravnanje s hrano in čim manj zavržkov hrane.**

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Tematska infografika | Avtor MKGP

industrije, spodbujamo lokalno pridelavo in potrošnjo, krepimo samooskrbo ter nudimo potrošnikom verodostojne informacije o kakovosti in hranilnih koristih kmetijskih in živilskih proizvodov. Z vsem tem pa zagotavljamo potrošnikom pravico do raznolike izbire.

Dolžnost potrošnikov – spoštljivo ravnanje s hrano in preprečevanje ter zmanjševanje količin odpadne hrane

V okviru Agende za trajnostni razvoj do leta 2030 so Združeni narodi opredelili pomemben cilj: do leta 2030 prepoloviti količino odpadne hrane na prebivalca v prodaji na drobno in pri potrošnikih ter zmanjšati izgube hrane vzdolž celotne dobavne verige. Temu cilju smo se zavezale tudi države Evropske unije.

Generalna skupščina Združenih narodov je na predlog Argentine in s podporo Organizacije združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO) razglasila 29. september za Mednarodni dan ozaveščenosti o izgubah hrane in odpadni hrani, ki smo ga lani obeležili prvič. Obeleževanju smo se pridružili tudi v Sloveniji. Obeleževanje tega dne bo pomembno prispevalo k ozaveščanju o tem pomembnem izzivu ter iskanju možnih rešitev za doseg cilja – tako imenovanih prepolovitev količin odpadne hrane in izgub hrane na vseh ravneh. Hrana se namreč izgubi ali zavrže na vseh stopnjah verige preskrbe s hrano - na kmetijah, pri transportu, obdelavi, predelavi in proizvodnji, v trgovinah, restavracijah in javnem sektorju (vrtcih, šolah, bolnišnicah, domovih za starejše), največji delež odpadne hrane pa nastaja v naših gospodinjstvih.

Pri tem so izjemnega pomena spremembe navad vsakega posameznika, s katerimi bomo prispevali k bolj trajnostni porabi in pridelavi hrane, z manj izgub in količin odpadne hrane. Bodimo torej spoštljivi do hrane in s tem do dela naših kmetov ter pozorni tako pri nakupu hrane oziroma pri pripravi jedi – ne ustvarjajmo odpadne hrane!

Vir: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano <https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-kmetijstvo-gozdarstvo-in-prehrano/novice/> z dne 15. 3. 2021

IZ ORGANIZACIJ, ZDRUŽENJ, DRUŠTEV IN KLUBOV

HEJ, ŠKSG ČAKA NA TVOJO PRIDRUŽITEV!

Kaj vse dela Študentski klub Slovenskih goric?

Leto smo začeli z izobraževalnimi webinarji, online jogo, Fifa turnirjem in deljenjem rožic ob dnevu žena – vidite, tudi ob spoštovanju ukrepov se najde nekaj aktivnosti, s katerimi si lahko zapolnimo čas. Leto bomo nadaljevali s še več izobraževanji, še več telovadbe, še več druženji in še več dobrodelnosti. Za zdaj seveda vse poteka 'online'.

Komaj pa čakamo, da se vidimo v živo in lahko nadaljujemo z našimi tradicionalnimi projekti, da bo tudi 2021 nepozabno. Tedenska odbojka na mivki, jesenski izlet v neznano, razni tečaji, zaključek, športna druženja, HIP HOP bruc party, izobraževanja in seveda Pütafest!

Torej, da odgovorimo na začetno vprašanje – ŠKSG dela vse! Dela vse, kar naši člani želijo/potrebujejo. Zato se nam pridružite in se tudi vi udeležite vsega, kar želite/potrebuje.

Na voljo smo vam na uradnih urah vsako sredo (17:00-20:00) in vsako soboto (10:00-13:00). Lahko pa nas kontaktirate tudi preko socialnih omrežij (FB, IG), nam pišete na info@sksg.org ali obiščete našo spletno stran (sksg.org). Ekipa aktivistov že dela na idejah in bo vesela tudi vsakega vašega predloga. Veselimo se sodelovanja, vaš ŠKSG <3

Teja Vogrinec

REZ TRTE

Iz dela društva vinogradnikov in ljubiteljev vina

Zima se počasi poslavlja, prvi zagoni pomladnih toplih dni so naznanili tudi prva zimsko-spomladanska opravila, za katera je zadnji čas, da jih izvedemo pred začetkom nove vinogradniške sezone.

Prvo in najbolj bistveno strokovno opravilo v vinogradu je vsekakor rez trte. Kakor že nekaj minulih let, smo tudi letos člani Društva vinogradnikov in ljubiteljev vina Cerkevnik medse povabili g. Romana Štabuca, strokovnjaka za vinogradništvo iz KGZ Maribor, da nam v teoriji, predvsem pa v praksi pokaže aktualne trende ob vzgoji vinske trte. Seveda še vedno velja, da z ustrezno rezjo vplivamo na nadaljnjo rast trte in uravnavamo njen pridelek jeseni. Podrobnosti glede veččine rezi ležijo v opazovanju in razumevanju trte ter rezi, ki zagotavlja in ohranja trto, ki nas še leta ali desetletja razveseljuje s kvalitetnim pridelkom. Pri tem pa kvalitetna rez brez velikih ran trto štiti tudi pred vdori trtnih boleznih, ki ogrožajo stebelni del trte.

Roman Štabuc ob predstavitvi rezi 15. 2. 2021

Tehnologija pridelave grozdja za kakovosten pridelek pa se z rezjo komaj začne. Nadaljnji postopki, kot so spomladanska pletev mladice, zelena dela poleti ter jesensko redčenje pridelka, so prav tako bistvenega pomena za visoko kvaliteto grozdja.

In prvo spomladansko opravilo smo v soboto, 13. marca, opravili tudi na Johanezovi trti, potomki najstarejše trte z

mariborskega Lenta, sicer zaradi trenutno veljavnih ukrepov v omejenem sestavu članov UO, gospodarja Johanezove trte župana Marjana Žmavca ter 6. cerkvenjaške vinske kraljice Tjaše Simonič, ki sta bila prisotna ob tem svečanem ter strokovnem opravilu. Opravil ga je mladi strokovnjak na področju vinogradništva Marko Breznik, seveda pod budnim očesom aktualnega viničarja Damjana Breznika ter prvega viničarja Johanezove trte Ivana Janeza Pučka.

Prav tako smo obrezali trto ob poslopju OŠ Cerkvjenjak, kjer vrsto let raste en od številnih podmladkov naše Johanezove trte.

Franci Zorko

KULTURA V 2021

Zadnje leto je pokazalo, da smo ljudje zmožni mentalnega premika in prilagajanja spremenjenemu okolju, četudi nam to ni všeč. Na žalost pa nekaterih stvari tudi z večnim prilagajanjem ni mogoče nadomestiti, saj je človeška narava zelo zahtevna. Tako ljudje potrebujemo druženje, interakcijo, dinamične odnose in zadovoljitev ustvarjalne žilice. Prav tem potrebam so namenjene tudi dejavnosti različnih društev, ki pa so zaradi lastne varnosti in preventivnih ukrepov morale biti praktično odstranjene iz običajnega toka življenja.

V Kulturnem društvu Cerkvjenjak nam je v letu 2020 uspelo izvesti nekaj dogodkov in druženj, s katerimi glede na razmere moramo biti zadovoljni. Prireditve ob kulturnem prazniku, ob Dnevu državnosti in nekateri manjši dogodki, so bili dobrodošla popestritev turobnega obdobja, oblasti in splošne razmere pa več niso dovolile. Tako ni bilo mogoče izvesti festivala narodnozabavne glasbe v oktobru, naši dramski igralci so morali opustiti vaje že pripravljene komedije, folklorni plesalci so od poletja naprej ostali brez nastopov, mešani pevski zbor pa je moral odpovedati več nastopov in samostojnih koncertov.

V leto 2021 smo tako kot mnogi drugi ustvarjalci in kulturni deležniki zrlji z optimizmom, ki pa kljub praktično nespremenjenim razmeram še vedno ostaja. Ljudje so se namreč začeli družiti na spletu, ki predstavlja sicer reven nadomestek osebnemu stiku, pa vendar poskušamo iz tega izvleči kar največ. Na spletu smo se udeležili kar nekaj delavnic in pogovorov v zvezi z razvojem društev in kulturnega udejstvovanja, prav tako pa so bila nekatera predavanja tudi izobraževalnega značaja, kar nam je prej ob obilici obveznosti precej manjkalo.

Pri tem se za izvajalce ljubiteljske kulture močno trudijo krovne organizacije, kot je Javni sklad za kulturne dejavnosti ter nekatere druge institucije, s katerimi se povezujemo. Tako smo skupaj z Radiem Slovenske gorice in skupaj s kulturniki iz Slovenskih goric ob dnevu kulture pripravili oddajo Naši kulturniki in Skodelica kulture na Radiu Slovenske gorice, ki je bila zaradi vsebine in širokega nabora vključenih izjemno dobro poslušana. Izpad aktivnosti s področja kulture je prepoznal tudi zakonodajalec in pripravil nekaj predpisov, ki bi jih lahko koristno uporabili v obliki sofinancerskih sredstev s področja kulture, čeprav na tem mestu upravičeno pričakujemo ogromno konkurence.

Vsa društva se moramo zavedati, da bo po koncu epidemije vzpostavitev društvenih aktivnosti in vključevanja posameznikov zaradi močno spremenjenih navad in načina življenja za vse nas velik izziv. Čeprav smo v KD Cerkvjenjak aktivnosti naravnali tako, da sistematično vključujejo tudi mlajše generacije, epidemija v tem oziru tudi za nas pomeni nazadovanje. V letu 2021 bomo kljub temu načrtovali vse tiste dogodke, kot ste jih bili vajeni vsako leto, nabor aktivnosti pa bomo širili in prilagajali aktualnim razmeram. Še vedno je aktivna naša spletna stran (www.med-nami.si), kjer bomo sproti objavljali

vsebine. Še vedno pa vas želimo spodbuditi k sodelovanju in vključevanju, saj smo odprti za ideje, povezovanja in organizacijo skupnih dogodkov, da bo bivanje v našem kraju potekalo lepše in bolj kakovostno. Čeprav po vsej Sloveniji poteka kampanja, da naj ostajamo doma, pa se zdrav odgovor na apatičen in brezvoljen odnos do vsega okoli nas skriva v vseh tistih stvareh, ki jih imamo še naprej radi. Zato si vsi želimo, da se to klavno obdobje čim prej konča in da se kmalu znova vidimo v naši dvorani.

Danijel Zorko

ČD IVAN JURANČIČ CERKVENJAK V NOVO SEZONO

Minilo je dobrega pol leta, odkar smo v našem občinskem glasilu poročali o delu Čebelarkega društva Ivan Jurančič Cerkvjenjak. V prednovoletni, decembrski izdaji se nismo oglasili, zato bom začel tam, kjer sem končal v oktobrski številki.

Na koncu takratnega članka je bilo zapisano povabilo za obisk Čebelarke stojnice v Cerkvjenjaku, v soboto, 17. 10. 2020, ki smo jo želeli organizirati namesto dneva odprtih vrat v Društvenem čebelarstvu domu v Čagoni. Dogodek ni bil izveden zaradi ukrepov, povezanih z epidemijo COVID-19. Pa se je spet obrnilo na slabo in zaostreni ukrepi so botrovali odpovedi tudi te aktivnosti. Društveno življenje se je, vsaj pri vprašanju družabnega življenja in delovanja v javnosti, ponovno zaustavilo. S tem je bilo tudi konec upanja, da bi do konca leta izvedli še kakšno predstavljeno prireditve ali aktivnost, vključno s tradicionalno čebelarstvo ekscurzijo. Delno smo realizirali nalogo »Tradicionalni slovenski zajtrk«, saj smo na društveni »Facebook« strani in na straneh svojih članov objavili nekaj zapisov in fotografij na to temo. Naši čebelarji so v tem času pospešeno izvajali aktivnosti za čim uspešnejšo prezimitev čebel. Vsak po svojih močeh in znanju, ki so ga člani v tem času izpopolnjevali iz čebelarke literature, vse več pa tudi s pomočjo svetovnega spleta.

Čebelarstva zveza Slovenije (ČZS) je namreč v letu 2020 začela pospešeno izvajati razna usposabljanja in predavanja v obliki tako imenovanega elektronskega izobraževanja. Takšen trend se nadaljuje tudi letos, udeleženci teh oblik pa po končanih aktivnostih pridobijo ustrezna potrdila o udeležbi in opravljeni aktivnosti. Na daljavo v času protikoronskih ukrepov potekajo tudi sestanki, seje in druge oblike upravljanja organov na nivoju ČZS in regijskih čebelarstev združenj. Tako je predsednik našega društva Anton Anžel v začetku meseca novembra 2020 prvič aktivno sodeloval preko video povezave in aplikacije Zoom na Regijskem posvetu ČZS za Podravsko regijo. Na enak način je do danes potekalo še nekaj sestankov in sej Čebelarstva zveze društev Maribor (ČZDM) ter tudi drugih dogodkov. Razmišljanja tečejo v smeri, da bi se tudi občni zbori društev lahko izvajali na podoben način, za kar bi ČZDM pripravila vse potrebno in odstopila dostop do aplikacije Zoom. Za enkrat smo v ČD IJC mnenja, da bi to težko izvedli, in upamo, da bomo lahko občni zbor čim prej izvedli v klasični obliki, z zborom članov v našem Društvenem čebelarstvu domu. Ena od pomembnejših pridobitev za društvo v zadnjem času je bila uvrstitev na seznam upravičencev do donacij iz naslova dohodnine. Gre za priznanje statusa nevladne organizacije v javnem interesu, ki omogoča, da lahko naši člani in drugi davčni zavezanci letno za delovanje društva nakažejo del dohodnine. To bo dejansko mogoče po potrditvi seznama, ki ga vlada RS dostavi Finančnemu uradu, upamo pa, da bo to

že letos. Da bi širši javnosti predstavili pomen čebel pri pridobivanju hrane, so na ČZS izdelali tablico, ki opozarja na to pomembno vlogo čebel, s prošnjo, da v lokalnih trgovinah tablice postavijo na oddelek sadja in zelenjave, z namenom informiranja potrošnikov o vlogi čebel, ki ni omejena samo na pridobivanje medu. Na našo pobudo so tablice v naši občini izobesili v trgovinah Ploj v Smolincih in KEA v Cerkljenjaku.

Foto: I. Žmavc

Foto: V. Blažič

Trenutno v društvu še potekajo usklajevanja za ureditev Čebelarkega pašnega reda, kar se je izkazalo za večji izziv, kot le dostava zahtevanih podatkov ČZS in pristojnemu ministrstvu, upamo pa, da zadevo uredimo v čim krajšem času. Zaradi trenutne nezmožnosti izvedbe rednega občnega zbora smo pristopili k individualnemu načinu plačila letne članarine za vse kategorije članov, saj smo do konca meseca dolžni odvesti del za članstvo v ČZS, če želimo, da vsi člani prejmejo vse številke Slovenskega čebelarja.

Kljub vsemu zgoraj naštetemu, pa je za vsakega čebelarja nastopil čas za zadnje priprave na čebelarstvo sezono, ki se je pravzaprav že začela. Toplo vreme kliče k prvim resnejšim spomladanskim pregledom čebeljih družin in korekciji stanja po prezimitvi. Vreme bo narekovalo potek potrebnih posegov, lahko pa rečemo, da narava že kaže svojo nestanovitnost. Po občutno toplejših dnevih, ki so do dobra razvneli naše delavke in matice, se v teh dneh vračamo v omrazena jutra in hladne dneve, pred nami pa je seveda še najbolj muhasti mesec april. Na žalost čebelarji poročajo tudi o padlih družinah, ki jih bo treba nadomestiti, tudi z nakupom novih. V upanju na dobro čebelarstvo sezono in čimprejšnje prenehanje nevarnosti pandemije novega koronavirusa si želimo, da bi letos stekla kašna solza veselja. Slovenski čebelarji namreč pravijo: »Čebelar joka vsako leto, če ne od veselja, pa od žalosti.«

Vido Blažič

AKTIVNOSTI DRUŠTVA KRDEBAČ

Člani Društva Krdebač smo aktivno zaključili leto 2020, saj smo v mesecu decembru izvedli pletenje krdebačev. Zaradi prepovedi druženja so člani krdebače pletli na svojih domovih.

Žal nekaterih načrtovanih dogodkov, kot so rimski prestop v novo leto in že tradicionalno metanje pikada, nismo mogli organizirati zaradi epidemije covid-19.

Mesec marec smo začeli aktivno. Najprej nas je čakal rez potomke Johanezove trte v Peščenem Vrhu. Sredi meseca smo organizirali in izvedli delavnico pletenja košev in košar, seveda ob upoštevanju trenutnih ukrepov. Na delavnici je svoje znanje pletenja košev med člane prenašal Boštjan Simonič, Marija Štelcar pa je popestrila delavnico z izdelovanjem rož.

Konec marca načrtujemo čistilno akcijo, v kateri bomo člani društva očistili svoje lokalno okolje. Prav tako se bomo na veliko soboto udeležili pohoda s kresnimi gobami.

V nadaljevanju leta upamo, da se bodo epidemiološke razmere umirile in bomo lahko izvedli načrtovane dejavnosti: občni zbor, pohod od Ljube vodice do Arheološkega parka, rimski tabor, sodelovanja na Rimskih igrah ...

Kot društvo bomo tudi v tem letu veliko truda vložili v njegovo prepoznavnost. Sodelovali bomo z domačimi društvi, Občino Cerkevjenjak, Društvom Slovensko avstrijskega prijateljstva iz Maribora in društvom Poetovio Ptuj.

O dogodkih vas bomo obveščali na socialnih omrežjih. Do takrat pa ostanite zdravi. AVE!

Danica Kladošek

20 LET AEROKLUBA SRŠEN CERKVENJAK

Tudi 20. leto od ustanovitve kljub razmeram v Aeroklubu Sršen Cerkevjenjak vstopamo hrabro in skrbno načrtovano.

Občni zbor kluba dne 20. 3. 2021 je letos prvič zaradi omejitev COVID-19 uspešno potekal prek spletne video konference ZOOM.

Sprejet je bil naslednji program aktivnosti:

- Marec: UREJANJE VZLETIŠČA IN HANGARJA – PRIPRAVA NA LETALNO SEZONO
- Maj (23.5.): SREČANJE MODELARJEV - AERO ZAPREGA
- Junij: MODELARJI – SLOVENSKI POKAL
- Junij (19. 6.): 20. OBLETNICA KLUBA IN 10. LETALSKI DAN AK CERKVENJAK 2021 – SREČANJE PILOTOV IN LJUBITELJEV LETALSTVA
- Avgust: DAN MODELARJEV - SREČANJE LETALSKI MODELARJEV
- September: DP ULN 2021 – udeležba
- Oktober: KOSTANJEV PIKNIK
- December (31.12.): SREČANJE MOTORNIH PADALCEV

Čaka nas pestro leto polno aktivnosti. Na letalskem dnevu bomo proslavili in obeležili že 20. obletnico delovanja, na kar smo zelo ponosni.

Na državnem prvenstvu v ULN letenju, ki se ga bomo po načrtu udeležili tudi letos, bomo poskušali ponoviti stopničke. Prav tako se nam letos v Cerkevjenjaku obetajo državna tekmovalna v modelarstvu.

Drugače pa v klubu potekajo aktivnosti za podaljšanje vzle-

tišča v Čagoni, kajti projekt obrambe pred točo z letali, ki se je nekaj časa v juliju izvajal tudi iz vzletišča Cerkevjenjak in razvoj letalskega turizma že sama po sebi kličeta po podaljšanju vzletišča, in sicer severno proti avtocesti za cca. 200 m. Obstoječe dimenzije ne omogočajo varnega letenja za tipe letal, ki se uporabljajo za protitočno obrambo z letali in tudi letala iz tujine, ki bi nas lahko obiskala imajo zahteve po daljši pristajalni stezi.

Smo stališča, da je treba izkoristiti ta veliki potencial, ki ga nudi samo vzletišče in v prihodnje intenzivno izvajati vse aktivnosti, da bo izvajanje obrambe pred točo iz Cerkevjenjaka ter obisk letal iz tujine kmalu realnost.

Tako veselo je bilo na lanskem letnem občnem zboru AK Sršen Cerkevjenjak v letu 2020.

Obiskovalci po panoramskem poletu na letalskem dnevu.

Cilj kluba za v prihodnje je predvsem zagotavljati najboljše možne pogoje za varno letenje tako za motorne pilote, modelarje kot motorne padalce. Prav tako želimo še naprej aktivno sodelovati z domačimi in tujimi klubi ter delati na približevanju letalskega športa vsem zainteresiranim. Zato vse zainteresirane vabimo, da se nam pridružite v klubu ali vsaj na naših prireditvah.

Spremljajte nas in se nam pridružite na: <http://www.facebook.com/AeroklubSrsen/>

Vito Kraner, tajnik AK Sršen Cerkevjenjak

NK CERKVENJAK PO KARANTENI

Delo v NK Cerkevjenjak je to tekmovalno sezono, kot vse druge klube in društva oviral oziroma onemogočal COVID 19. Nogometaši so se doma individualno pripravljali in vzdrževali fizično kondicijo.

S prvimi treningi v članski selekciji smo začeli zadnji teden v februarju, potem pa so sledile ostale selekcije. Vsi treningi potekajo po priporočilih NIJZ, v skupinah po največ 10 igralcev, ki se porazdelijo na glavnem in pomožnem igrišču.

3. 3. 2021 smo opravili tudi prvi trening z ekipo Nogometnega vrta ali Cerkvenjaškimi zajčki. Zelo so bili veseli, ko smo jim povedali, da se je domači podjetnik, poleg že nabavljenih žog za omenjeno ekipo, odločil še za nakup tekmovalnih dresov, ki bodo identični članski ekipi. Otroci so poskusili velikosti dresov in enotnih trenerk, ki jih bomo nabavili s pomočjo staršev. Tako bo v prihodnje v Cerkvenjaku moč opaziti še več tradicionalno rdeče modrih športnih oprav.

Trening

ŠRC

V klubu ugotavljamo, da na srečo večjega upada članstva v ekipah po vrnitvi na zelenice ne opažamo, šibki smo predvsem v selekcijah U13 in U15, v najmlajše selekcije pa se nam je pridružilo nekaj novih fantov.

Po sedanjih informacijah naj bi se prvenstvo za članske ekipe, nadaljevalo ob najbolj optimistični napovedi, 12. aprila 2021. Vprašanje je tudi, če se bodo smele igrati pripravljalne – prijateljsko tekme. Vodstvo kluba je v stalni navezi s krovno organizacijo MNZ Maribor in se bo sproti prilagajalo razmeram.

Z začetkom dejavnosti na zelenici so se seveda pričela tudi nujna vzdrževalna dela, ki jih je treba opraviti na obeh igriščih, tako je bilo opravljeno prvo gnojenje zelenice. Člani NK Cerkvenjak pa bomo tudi letos, pred nadaljevanjem tekmovalnega dela, z delovno akcijo osvežili ŠRC, namestili nove plošče z grbi kluba, saj je stare že načel zob časa in uredili druge potrebne stvari. Nogometaši NK Cerkvenjak Vam želimo, da ostanete zdravi in da se čim prej srečamo na ŠRC-ju.

Jani Dimec

KOLESARKO DRUŠTVO CERKVENJAK

Društvo je bilo ustanovljeno leta 2017 z namenom druženja ljubiteljev kolesarjenja. Svojo prepoznavnost kaže z udeležbo na raznoraznih prireditvah in maratonih. Vztrajno in počasi se povečuje število članov, kjer se trudimo povezati vse starostne generacije. Tudi letos smo ob vikendih začeli z »Antujofškimi rundami«, kjer se pedali lovimo lepo vreme. Tako kot vsako leto, bomo tudi letos tradicionalno, 15. avgusta 2021, organizirali kolesarski trim v dolžini 40 km, ki poteka po mejah naše in sosednjih občinah in bo to leto že 4. zapovrstjo. Vabljeni vsi, ki bi se želeli včlaniti in z nami kolesariti proti novim izzivom. Več informacij na tel: 031/409-113 oz. na našem Facebook profilu Kolesarsko društvo Cerkvenjak ali na mail kdcerkvenjak@gmail.com.

Dušan Slaček

MLADI PIŠEJO

KULTURNI DAN V PACHAMAMA CENTRU

Oktobra smo imeli kulturni dan. Šestošolci smo se peš odpravili v Kunovo, v Pachamama center. Tam smo lahko občudovali nasad bambusa, sadike bambusa tudi prodajajo. Ogleдали smo si tudi njihov rastlinjak. Na njegovi strehi imajo grede iz avtomobilskih gum, kjer gojijo paradižnik, papriko in jajčevce. Te sadike so še zdaj polne sadežev.

Zelo všeč so mi bili številni mozaiki, kipi, vrt zgrajen iz steklenic, sušilnica (lešnikov, zelišč ...), delavnica izdelovanja mil, krem, nakita; vse je v pisanih barvah in lepo.

Ura, ki smo jo preživeli tam, je prehitro minila, saj smo videli veliko zanimivega, pa tudi gospa nam je povedala številne stvari, ki jih še nismo vedeli. Luz (lastnica, ki je Perujka) nam je povedala nekaj nasvetov, kako živeti z naravo.

To družino občudujem zaradi njihovega stila življenja, vendar si ne predstavljam, da bi sama tako živela.

Lana Pernat, 6. a

PREHRANA NA PODEŽELJU NEKOČ IN DANES

Intervju o prehrani na podeželju nekoč in danes sem opravil z babico Tončko Klajnošek, ki mi je predstavila način pridelave hrane in prehranjevanja pred skoraj 70-imi leti.

Kakšna je razlika v prehrani na podeželju nekoč in danes?

Nekoč se je večina hrane pridelala doma. Kupile so se le osnovne dobrine, sladkor in sol. Hrana ni bila tako raznolika, kot je danes, je pa bila veliko bolj naravna in zdrava.

Danes pa tudi na podeželju ljudje večino hrane kupijo v trgovinah. Doma pridelajo le nekaj zelenjave in sadja.

Kako ste si pridelali hrano?

Hrana se je nekoč pridelovala ročno in brez kakršnih koli umetnih gnojil ter škropiv. Namesto strojev se je delalo z živino kot vlečno silo pri oranju in vleko vozov.

Plevel na njivah in vrtovih smo zatirali ročno, z okopavanjem z motikami.

Ali ste si pridelali dovolj hrane?

Ja, naša družina je na srečo pridelala dovolj hrane, celo več kot smo je porabili, saj smo je morali tudi nekaj prodati, da smo si lahko kupili osnovne dobrine. Pri marsikateri hiši pa je bilo pomanjkanje hrane.

Ali ste bili kdaj lačni?

Ne, nikoli nismo bili lačni, ampak smo živeli skromno. Mesa je bilo bolj malo. obroki so bili skromni in redki.

Kaj ste največkrat jedli?

Največkrat smo pripravljali jedi iz koruzne moke in zdroba, krompir, fižol repo in zelje ter mleko, mlečne izdelke, jajca in domač kruh.

Koliko članska družina ste bili?

Bili smo osemčlanska družina. Starša in šest otrok.

Kako ste shranjevali pridelke in meso?

Meso smo shranjevali v zaseki v lesenih posodah, pozimi pa smo meso obesili na podstrešje, kjer se je hladilo in sušilo, saj so zime bile dolge in mrzle. Pšenico in koruzo smo predelali v zdrob in moko. Fižol smo posušili in zluščili ter pospravili v posode. Zelje in repo smo skisali in shranili v večje posode, da je zadostovalo skozi celo zimo. Sadje in ostalo zelenjavo smo pospravili v mrzlo klet.

Ali se vam danes zdijo boljši časi glede hrane?

Ja, hrane je veliko več in je vsem bolj dosegljiva, a je manj zdrava kot nekoč. Malo pogrešam stare čase in zdravo prehrano.

Nikolas Klajnošek, 8. a

MED NAŠIMI LJUDMI

90 LET ŠTEFANIJE KOS

Devetnajstega decembra lansko leto je v Kadrencih dopolnila 90 let Štefanija Kos, roj Vršič. V družini je bilo 10 otrok, Štefica je na svet privedla kot četrti otrok v Vršičevi družini. V moževi družini jih je bilo sedem. Sama z možem sta se odločila za tri otroke: Feliksa, Marijo in Jožeta.

Mož Stanko je bil zaposlen, ona pa je doma gospodinjila in skrbela za otroke. Tudi »tavrhi« ji niso bili tuji. Otroci so ji podarili štiri vnukinje in tri vnuke. Vnuki pa do danes pet pravnukov.

Kosova je zgodaj ostala brez moža, saj je vdova že 32 let. Tako so ji bili vnuki in pravnuki še toliko bolj v veselje. Zanjih osem let je Mihečova Štefica, kot jo in so jo poznali mnogi Cerkvjenjačani in Cerkvjenjačanke, nepokretna. Otroci zanjo lepo skrbijo, predvsem je prva skrb do mame na hčerki Marici, pri kateri od smrti moža Štefica živi.

Jubilantko smo pred njeno težko boleznijo, ki jo je položila v posteljo, poznali kot zelo družabno in veselo žensko, ki je rada pela in bila velika ljubiteljica rož.

Ob njenem visokem življenjskem jubileju so se je poleg domačih in sorodnikov spomnili tudi farni župnik Janko Babič, Občina Cerkvjenjak in Društvo upokojencev Cerkvjenjak.

Franc Bratkovič, foto: osebni arhiv jubilatke

ŽIVLJENJE V ČASU KORONAVIRUSA

Že dolgo smo doma. Delamo naloge, ki jih dobivamo od učiteljev na daljavo, pa vendar ne moremo prezreti občutka, da je vse drugače. Prižgemo televizijo in radio, povsod glavna tema koronavirus, koliko je na novo zbolelih, koliko je umrlo v zadnjih 24 urah, kako se zapirajo podjetja in podobno. Lepo je, ko smo vsi doma, ampak vseeno čudno, ko ne smemo na obisk niti k sosedu. Težko mi je, ko pomislim na babico na Jesenicah. Ko je čisto sama in ji ne moremo pomagati v tej situaciji. Ko sva šli z mamo v trgovino, je bil občutek nakupovanja neprijeten. Pred vrati varnostnik v trgovino spušča vsakega posebej, obvezna oprema maska in rokavice ter seveda razkužilo. In bog ne daj, da v trgovini slučajno kihneš. Vsi se obrnejo proti tebi in te obsodijo. Mesta in vasi so osamljena, zapuščena, tiha ... po celem svetu. V svojem razmišljanju ne morem mimo tega, kako nepomembna se zdijo vsa kreganja s sošolci, vsa tekmovanja, kdo je lepši, boljši, pametnejši, kakšen je moj ali tvoj telefon.

OSTANITE DOMA sta zadnje čase največkrat izrečeni, napisani in celo zapeti besedi. Zato ostajamo doma, v upanju na zmago v boju z virusom.

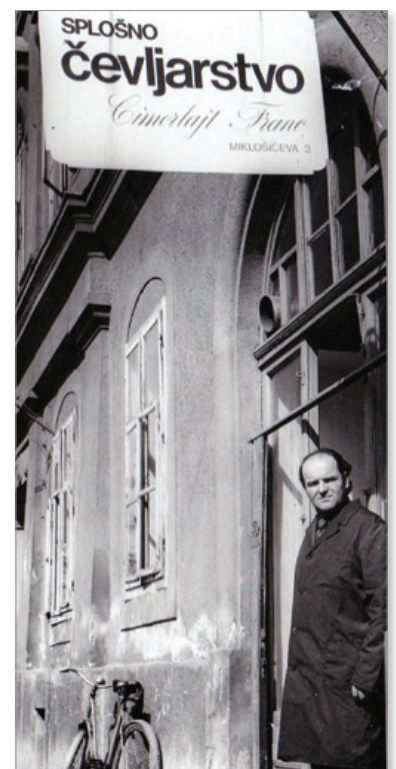
Razmišljanje zaključujem z upanjem, da bodo ljudje ta virus sprejeli kot opozorilo, da materializem nima večje vrednosti od zdravja, veselja, prijateljstva. Ne glede na vse si želim, da bi se čim prej vrnili v šolo, službe, stari način življenja. In srčno upam, da se vrnemo boljši in močnejši.

Katrin Borko, 8. a

ODŠEL JE LEGENDARNI ČEVLJAR

Maribor je imel in ima kar nekaj legend. Eden od njih je bil tudi Franc Cimerlajt, dolgoletni mariborski čevljar, ki je v 88. letu nenadno umrl 27. decembra lani in je pokopan na Hoškem pokopališču.

Franc Cimerlajt se je rodil 27. novembra 1933 v Župetincih. Življenjska pot ga zanesla v Maribor, kjer se je pri 15 letih začel učiti za čevljarja v Poštelski ulici pri mojstru Moškoni. V Mariboru se je izučil in tudi ostal. Leta 1970 je stopil na samostojno čevljarstvo pot in v Mariboru v Smetanovi ulici odprl čevljarstvo delavnico Splošno čevljarstvo Cimerlajt.

Po treh letih pa se preselil v Miklošičevo ulico, kjer je preživel mnoge dneve in tudi noči, saj mu dela ni nikdar primanjkovalo. Leta 1996 je predal delavnico sinu Mirku, in ta še vedno obratuje. S predajo čevljarke delavnice v sinove roke pa ni pomenilo, da je Franc odložil tudi čevljarstvo orodje. Še naprej je rad prihajal v delavnico in se lotil čevljarkega dela, od izdelave novih čevljev do popravila.

Do zadnjega se je rad vračal v svoj rojstni kraj v Župetince, se ustavil pri zdaj že pokojnem bratu Jožetu in kasneje pri svačinji v Kadrencih in tudi v Cerkvenjaku.

Cimerlarjat je bil tudi ljubitelj kulture. Pel je v pevskem zboru Viktorja Kagerja pri DU Maribor Tezno, rad pa je šel tudi v gledališče. Stranke so se k priznanemu čevljarju Cimerlajtu radi vračale. Med njimi so bila mnoga znana imena. Veljal je za čevljarstvo legendo Maribora.

Franc Bratkovič

NAŠI KRAJI IN LJUDJE V BLIŽNJI ZGODOVINI

6. APRILA PRED 80 LETI JE HITLER NAPADEL JUGOSLAVIJO

6. april 1941 na območju bivše države Jugoslavije ne bo nikoli pozabljen. Ta dan pred 80-imi leti je Hitlerjeva Nemčija brez vojne napovedi tako iz zraka kot s kopnega napadla Jugoslavijo. Sicer pa so se ob slovenski severovzhodni meji začele zbirati nemške vojaške enote že konec marca.

Jugoslavija na vojno ni bila pripravljena. Jugoslovanski generalštab je večkrat spremenil svoje vojne načrte in ni pripravil učinkovite obrambe. Tudi jugoslovanske vojske ob meji ni bilo veliko, tako da je okupator imel odprto pot v notranjost države. Kulturbundovci in petokolonaši so nemško vojsko na naših tleh z navdušenjem pozdravljali. V Gornji Radgoni pa se je celo zgodilo, da je gornjeradgonski član kulturbunda, proizvajalec šampanjca, rezervni oficir jugoslovanske vojske Clothar Bouvier, zvečer pred napadom nemške vojske na Jugoslavijo z zvijačo zvalil v svojo vinsko klet jugoslovanske oficirje na popivanje, da bi odvrnil njihovo pozornost od napada na Jugoslavijo. Medtem ko so se zabavali, so nemške izvidniške enote ob njih ponoči v gumijastih čolnih prešle Muro, ne da bi jih opazili jugoslovanski graničarji. V Gornji Radgoni so se poskrili pri članih KB in v varnem zavetju čakali na udar njihove vojske, ki je bil silovit, saj so Nemci računali na večji odpor jugoslovanske vojske.

Jugoslavija je mobilizacijo izvedla dan po napadu. Med jugoslovansko vojsko je vladal splošen nered. Vrstila se so izdajstva, povsod je bilo čutiti delo pete kolone.

Slovenska beseda je bila povsod takoj prepovedana, saj je Hitler Štajersko in del Gorenjske razglasil za del Tretjega rajha. Povsod je začel nameščati svoje ljudi, Do 1. maja 1941 so morali izginiti vsi slovenski napisi. Jugoslavija je kapitulirala. Kapitulacijo so podpisali 17. aprila v Beogradu. Že dva dni prej je kralj Peter II. pobegnil v Anglijo.

Kljub temu se je odpor proti okupatorju zgodil. Tihi odpor je bilo čutiti tudi med številnimi Cerkvenjačani. Kar je najhujše, je okupator že v maju in juniju 1941 začel izseljevati prve zavedne slovenske družine v Srbijo, na Hrvaško in v Bosno.

Narodnoosvobodilno gibanje se je v Cerkvenjaku začelo odvijati pod vplivom ljutomerskih in ptujskih aktivistov. Že 4. novembra 1941 je bil v Cerkvenjaku ustanovljen odbor OF.

Franc Bratkovič

MENJAVA DRŽAVNIH SIMBOLOV NA MEJNIH PREHODIH PRED 30 LETI

Dan prej! Osamosvojitev Slovenije smo državljani novo nastale države Republike Slovenije, kot njeni državljani doživeli na različne načine. Danes lahko ugotovimo, da smo vsi državljani, prav vsi, dali svoj maksimalni prispevek k uresničitvi stoletnih sanj in skoraj verjetno, k neponovljivi priložnosti o nastanku svoje domovine, domovine Slovenije.

Republika Slovenija je zamenjala tablo SFRJ na MMP Šentilj 26. junija 1991.

Zapis sem začel z dan prej, zakaj? Po razglasitvi samostojnosti države Republike Slovenije in prevzemu oblasti je bilo treba svojo suverenost novo nastale države Republike Slovenije označiti na zunanjih mejah. Dobil sem zaupno nalogo, da je potrebno stare državne simbole Socialistične federativne republike Jugoslavije zamenjati z novimi. To ni bilo le simbolično dejanje, ampak eden ključnih korakov pri osamosvojitvi Slovenije. S pripravami smo začeli že dan prej. Zamenjavo tabel in drugih državnih simbolov pa smo opravili 26. junija 1991. Spomnim se, da na tablah še ni bilo grba ampak le napis Republika Slovenija, da smo nekatere obvestilne table na območju mejnega prehoda prelepili le z napisom Republika Slovenija, da smo na tabli milice prelepili le grb nekdanje države, ker slovenskega še nismo imeli. Dobro se tudi spomnim, da so nas pri našem delu tudi varovali miličniki z avtomatskim orožjem. Mi na to nismo polagali večje pozornosti. Šele v poznejših letih smo se zavedali, kako nevarno delo smo opravljali. Jugoslovanska ljudska armada je namreč imela ukaz, da naj prepreči zamenjavo državnih simbolov na mejnih prehodih. Mi večjih težav pri tem delu nismo imeli, nikoli pa ne bomo izvedeli, ali nas niso opazili pri našem delu ali pa so nas opazovali skozi daljnogled na orožju, pa vseeno niso reagirali. Vse te zamenjave državnih simbolov smo opravili na vseh mejnih prehodih, ki so bili povezani s cestami za katere je skrbelo in jih vzdrževalo Cestno podjetje Maribor. Zamenjavo tabel in dogajanje na Mednarodnem mejnem prehodu Šentilj je spremljala RTV Maribor in novinar Marjan Šrmpf.

Vsi odstranjeni simboli nekdanje države in tudi mejne table so takrat romali na odpad.

Zamenjane table nekdanje države SFRJ z MMP Šentilj nisem odvrigel na odpad, ampak sem jo shranil za spomin in jo hranim še danes.

Sam in vsi Slovenci smo bili tistega junijskega dne leta 1991, v pričakovanju slovesne razglasitve samostojnosti Republike Slovenije, za katero smo se odločili na ljudskem glasovanju – plebiscitu. To je bil večer, ko je tedanji predsednik Milan Kučan izrekel: „Nocoj so dovoljene sanje, jutri je nov dan.“ To je bil večer ko so na mejnih prehodih že stale table, ki so označevale novo nastalo državo Republiko Slovenijo.

Mednarodni mejni prehod Šentilj ni nikoli padel v roke JLA in tabla z napisom Republika Slovenija je ostala na mestu, kjer sem jo postavil s sodelavci Cestnega podjetja Maribor. Po večeru svečane razglasitve samostojnosti Republike Slovenije je prišlo jutro in z njim tanki, ki smo jih s postavitvijo barikade na mostu v Pesnici zadržali za en dan, s tem pa po mojem mnenju odločno prispevali k še boljši organizaciji in okrepitevam Teritorialne obrambe in milice v naslednjih dneh vojne.

Roman Lorenčič

SREČNEŽEV SPOMENIK GRANATI, KI MU JE REŠILA ŽIVLJENJE

V Občini Cerkvenjak imamo kapelico, pred katero stoji topovska granata. In za ta spomenik ne vemo le Cerkvenjačani, ampak tako reko, ostane v spominu vsem, ki so kadarkoli šli ali gredo tod mimo. Je neke vrste kašipot. »A tam, mimo granate moram iti.«, »To je tam, pri granati.«

Kapelica, pred katero že stoletje stoji topovska granata, se nahaja ob regionalni cesti Cerkvenjak–Videm ob Ščavnici na cogetinški strani ceste in ima svojevrstno zgodovino.

Domov naj bi jo prinesel iz prve svetovne vojne avstro-ogrski oficir, podpolkovnik Alojz Serbec, ki je že pred prvo svetovno vojno bil zaveden Slovenec. Ta italijanska granata, je bilo slišati in najti tudi zapisano, je priletela skozi streho štaba avstro-ogrške vojske in ni eksplodirala. V prostoru je bil oficir Serbec, doma iz Kadrencev. Iz hvaležnosti, da mu je neeksplozirana granata rešila življenje, jo je pritoril domov.

Zgodovinski viri oziroma pričevalci so govorili, da je granata pred kapelico bila postavljena vsaj kakšnih deset let pozneje. Kakor koli že, viri govorijo tudi, da naj bi na kapelici po obnovitvi po prvi svetovni vojni bila slika vojaškega groba in je stala na Sernčevi zemlji.

Po domače se je tej premožni rodbini v Kadrencih reklo Zernečovi, ki naj bi se prvotno pravilno pisali Sernetz. Imeli so celo svoj pečatnik, ki ga je omenjal pred dvajsetimi leti eden od starejših domačinov s Peščenega Vrha, zdaj že nekaj let tudi pokojni, da ga hrani pri sebi doma. Novinarju Vestnika iz Murske Sobote, Frančku Štefanecu, pa je takrat izročil odtis pečatne štampiljke te nekoč premožne družine.

Danes od te rodbine v Kadrencih ni več nikogar. Tudi Sernečeve hčerke Gustike ne, ki je bila poročena s Klemnom Lievaldom. Po drugi svetovni vojni so se preselili na Češko.

Franc Bratkovič

BILO JE NEKOČ

AKTIVNI SOKOLI

Gostovanje cerkvenjaških sokolov v Lenartu 26. januarja 1941

F. B.

VELIKA NOČ LETA 1945

Na naslov sodelavca Zrnja smo prejeli zanimivo fotografijo, ki nam jo je poslal Cerkvenjačan Ivan Vrbančič, ki že desetletja živi v Mozirju.

O fotografiji je zapisal in potem v pogovoru povedal: »Fotografija je bila posneta leta 1945 v Kadrencih. Na njej pa smo od leve proti desni: Štefka Vrbančič, Ivan Janez Vrbančič, Ančka Lievald, Verica Lievald, Ciril Vrbančič in Slavica Lievald, vsi iz Kadrenc. Fotografski posnetek je delo mojega

očeta Konrada Vrbančiča, nastal pa je pri vrtu stare Lievaldove hiše, kjer smo takrat živeli tudi mi. Pozneje sta v njej živela Hedvika in Ivan Kavčič.«

Ivan Vrbančič je še dodal: »Lievaldove so leta 1946 nasilno izselili, čeprav so med vojno pomagali partizanom, ki so jih skrivali tudi na njihovih hlevih. Spomnim se, da sem tam videl, čeprav ne bi smel, po oblačilih sodeč enega pilota ali padalca.«

F. B.

BILO JE NEKOČ

AKCIJA USPELA

Člani PGD Cerkevjak so se tudi letos odločili in izvedli akcijo zbiranja odpadnega železa in akumulatorjev pri gospodinjstvih v Občini Cerkevjak. Kot vse akcije do zdaj je bila tudi letošnja, ki je bila v soboto, 27. marca, zelo uspešna in bo v gasilsko društveno blagajno prinesla lep izkupiček.

Se je nabralo ...

F. B.

POTOMKA STARE TRTE PRI ŠOLI DOBILA NOV LATNIK

Na območju Občine Cerkevjak raste poleg potomke najstarejše trte na svetu z mariborskega Lenta že tudi kar nekaj potomk Johanezove trte, kot so potomko z Lenta poimenovali v Cerkevjaku. Tudi pri OŠ Cerkevjak, ki je pred dnevi dobila nov latnik.

F. B., foto: V. T.

ČEBELJI PRIDELKI

Med, cvetni prah, matični mleček in propolis vsebujejo veliko biokemijskih snovi, ki jih človeški organizem potrebuje za normalno delovanje, in sestavine, ki krepijo njegovo zdravje.

Med prvimi so najpomembnejše aminokisliline, maščobne kisline, bioaktivni peptidi, številni elementi, vitamini in organske kisline. Med drugimi pa fenolne spojine, flavonoidi in karotenoidi, ki delujejo kot antioksidanti, krepijo imunski sistem in tako manjšajo grožnjo številnih vnetnih, degenerativnih in drugih bolezni (npr. artritis, ateroskleroze, drugih bolezni srca in ožilja, Alzheimerjeve in Parkinsonove bolezni, tudi raka); spodbujajo tudi regeneracijo celic. V čebeljih pridelkih so tudi snovi (npr. vlaknine), ki pomagajo pri prebavi (uporabni so za izdelavo prehranskih dopolnil – probiotikov in prebiotikov).

Nekateri čebelji pridelki so bogat vir antioksidantov. Največ jih vsebuje propolis, sledijo cvetni prah in temne vrste medu. Svetlejšje vrste medu jih vsebujejo približno enako kot matični mleček. Antioksidativna učinkovitost je navadno povezana tudi s protibakterijsko.

Med zavira rast bakterij (bakteriostatični učinek), nekatere tudi uničuje (baktericidni učinek). Deluje tudi proti nekaterim virusom in škodljivim glivam in krepi imunski sistem.

Tudi **cvetni prah** vsebuje veliko protimikrobnih spojin, kar dokazuje več raziskav. Za zdravje je najboljši lokalno pridelan, čim bolj svež cvetni prah, saj sušenje in dolgotrajno skladiščenje slabita njegovo antioksidativno učinkovitost. Cvetni prah je primerno dopolnilo vsakdanji prehrani. Ker ima le majhno energijsko vrednost, ga lahko uživajo tudi sladkorni bolniki.

Propolis se uporablja sam ali skupaj z drugimi čebeljimi pridelki za lajšanje tegob in izboljšanje stanja pri nekaterih boleznih kože. V zdravilne namene so ga široko uporabljali že v antičnem času, v zadnjih 30 letih pa je postal predmet številnih farmacevtskih in kemijskih raziskav. Doselej so dokazale, da zavira vnetja, deluje protimikrobno in spodbuja celice k normalni presnovi.

Tudi **matični mleček** vsebuje antioksidante in deluje protibakterijsko. Varuje srce in ožilje, osrednje živčevje, zmanjša utrujenost in pomaga pri premagovanju stresa.

Informacije o zdravilnih lastnostih, učinkih in koristih čebeljega pridelka so verodostojne le, če so potrjene z izsledki raziskav snovi (ne konkretnega tržnega artikla), objavljenih v znanstvenih in strokovnih publikacijah. Povzeto po: Yücel, B., Topal, E., Kösoglu, M. (2017): Bee products as functional food. *Intech science*.

dr. Andreja Kandolf Borovšak, dr. Nataša Lilek, Tomaž Samec, svetovalci JSSČ za varno hrano

HUMOR | HUMOR

Pripravlja: T. K.

Sodoben učenc

»Pepček, zakaj se danes že ves dan sprehajaš po sobi. Ali nimate pouka na daljavo?« je mama vprašala Pepčka.
»Danes smo na ekskurziji.«

Tašča

»Končno sem se rešil tašče.«
»Kako ti je to uspelo?«
»Ločil sem se.«

Neprimerno vprašanje

»Ata, zakaj morajo moški k vojakom, ženskam pa ni treba?« je Pepček vprašal očeta.
»Bodi tiho, da te kdo ne sliši. Predstavljal si, kako bi bilo, če bi mama imela poleg jezika še brzostrelko.«

Razočaranje

»Ste kdaj v življenju doživeli kakšno veliko razočaranje v ljubezni?« je psihiater vprašal pacienta.
»Sem. V mladih letih sem ljubil čudovito dekle.«
»In? Se je poročila z drugim?«
»Ne, sam sem se poročil z njo.«

Ocena

»Kakšno oceno si danes dobil pri računstvu?« je ata vprašal Pepčka.
»Ni pomembno. Babica pravi, da je važno samo, da sem zdrav.«

Večerja ob svečah

»Včeraj sva si z ženo pripravila večerjo ob svečah.«
»Sta si zopet zaželela malo romantike?«
»Ne, zmanjkalo je elektrike.«

Tečni popravki

»Draga, to je postalo neznosno. Že dvajset let me popravljáš, karkoli rečem.«

»Dragi, ne dvajset, temveč 21 let ...«

Mož in žena

»Draga, danes si ves čas tiho. Reci že nekaj,« je mož pri zajtrku dejal ženi.
»Zakaj?«
»Zmeril sem si pritisk. Zelo mi je padel.«

Na sodišču

»Ko sem prišel domov, sem vstopil v spalnico in na zakonski postelji zagledal golo ženo z ljubimcem,« je dejal obtoženec na sodišču.
»In kaj se je zgodilo po tem?« je vprašal sodnik.
»Potem sta oba iznenada umrla od korone.«

Gobova juha

»Draga, gobova juha je bila odlična. Kje si dobila recept?«
»Ah, v nekem kriminalnem romanu, ki ga ravnokar berem.«

Na sodišču

»Kaj ste ukradli?«, je sodnik vprašal obtoženko.
»Konzervo marelic.«
»Koliko marelic je bilo v njej?«
»Šest.«
»Dobro, za to boste šest dni v zaporu.«
»Oprostite gospod sodnik, ukradla je tudi konzervo fižola,« se je oglasil obtoženkin mož.

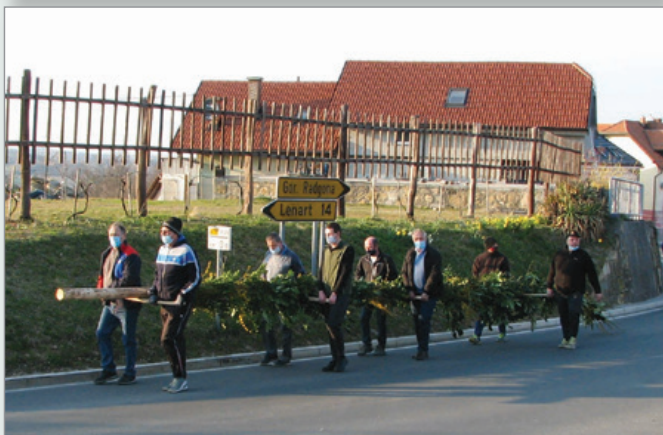
Kosilo

»Draga, kaj bo danes za kosilo?« je mož vprašal ženo.
»Ričet.«
»Zopet?«
»Ne zmrduj se. Tukaj nisi pri zdravniku, da bi si lahko izbral kosilo kot cepivo proti covidu-19.«

VREMENSKO TUROBNA CVETNA NEDELJA

Cvetna nedelja je zadnja nedelja pred veliko nočjo, ko krščanski verniki nesejo k blagoslovu presmece – v šope povezano rastlinje in cvetje, kar je razširjeno po vsej Evropi že od 9. stoletja. Tradicija blagoslavljanja zelenja pa naj bi se začela pojavljati že v 7. stoletju.

Cvetna nedelja je torej uvod v veliki teden, ko se kristjani spominjajo zadnjih dni Jezusovega zemeljskega življenja in se tako začne neposredna priprava na veliko noč, ki je največji krščanski praznik.

Novo poganstvo pravi, da je verjetno obredje povezano tudi z zelo staro šego, ko so ljudje zbirali »sveto« rastlinje, ki naj bi varovalo pred strelo in ujmani, pospeševalo pa tudi rast, plodnost in odganjajo zle sile ter bolezni. Po ljudskem verovanju je presmec oziroma zelenje in rastlinje v njem torej po blagoslovu dobilo posebno moč.

Presmece oziroma butare se v različnih koncih in krajih Slovenije razlikujejo glede na sestavo in obliko, različna so tudi poimenovanja. Ime presmec je znano na Štajerskem. Sestave presmecev z rastlinjem in zelenjem se v Sloveniji gibljejo od tri, sedem, devet do celo triintrideset različnih rastlin.

Posebnost maše na cvetno nedeljo je začetek cerkvenega obreda z blagoslovom presmecev pred cerkvami in procesije. Že lani in tudi letos je bilo to drugače, saj je epidemija koronavirusa preprečila množična zbiranja. Toda vsega, vključno s cvetno nedeljo, ta virusna nadloga, ki ljudi sili v osamo, ni mogla vzeti.

Nekoč so se fantje s presmece, ki so jih nesli v cerkev na cvetno nedeljo ali ga prislonili na zunanjo steno cerkve, postavljali pred sosedi, dekleti in še kom. Časi in dogodki se spreminjajo. Tako je tudi s presmece, ki so v verovanju pri ljudeh, predvsem na deželi, imeli velik in mogočen pomen. Verniki k cerkvi na cvetno nedeljo k blagoslovu sicer še nesejo presmec, vendar so ti bolj simbolični, mnogi se zadovoljijo že samo z oljčno vejico, ki na Štajerskem in v Slovenskih goricah nekoč ni bila sestavni del presmece.

So se pa našle skupine ljudi, ponekod celo v ta namen ustanovljena društva, ki izdelajo presmece velikane, jih ponesejo in postavijo pred svojimi farnimi cerkvami.

Tega se je denimo v Cerkvjenjaku pred enajstimi leti domislil tudi Alojz Zorko, predsednik turističnega društva. Tako so prvo leto velikanski presmec izdelali in postavili pri cerkvi v Cerkvjenjaku člani TD Cerkvjenjak, naslednja leta so bila na vrsti druga cerkvjenjaška društva. Letos je ob turobnem vremenu to nalogo, pri kateri je bilo treba upoštevati ukrepe NIJZ za preprečevanje širjenja koronavirusa, znova prevzel Zorko in TD Cerkvjenjak. Presmec pa je letos, tako kot že lani, kar za več kot deset metrov krajši od njihovega prvega in nekaterih ostalih, ki smo jih videli stati prejšnja leta pri cerkvi sv. Antona Puščavnika v Cerkvjenjaku.

Franc Bratkovič

CENIK OGLASNEGA PROSTORA IN KOMERCIALNIH SPOROČIL V ZRNJU

Delež strani	Velikost v cm ²	Cena barvnega oglasa v € brez DDV
1/8	59,63	45,00
1/4	119,25	75,00
1/2	238,50	135,00
1/1 (26,5x18,0 cm)	477,00	250,00
Naslovnica	77,00	180,00

ZrNjE

iz Cerkvjenjaka

GLASILO OBČINE CERKVJENJAK

ISSN: C504-0868

tudi na www.cerkvenjak.si

Odgovorni urednik: Edvard Pukšič,
zrnje.urednik@gmail.com

Uredniški odbor: Andrej Kočbek, Tomaž Kšela, mag. Mirko Žmavc, mag. Lidija Šipek, Franc Bratkovič, Janko Maguš, Danica Kladošek

Naslovnica: mag. Mirko Žmavc

Fotografije: avtorji člankov in arhiv Zrnja

Jezikovni pregled: Suzana Logar, prof.

Oblikovanje in tisk: Grafis, d. o. o.

Zrnje je vpisano v evidenco javnih glasil pri Ministrstvu za kulturo RS pod zap. št. 1781

April 2021